

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

KAYNAŞTIRMA SINIFLARI BEDEN EĞİTİMİ DERSLERİNDE ZİHİNSEL
YETERSİZLİKLERİ OLAN ÖĞRENCİLERLE ÇALIŞAN SINIF
ÖĞRETMENLERİNE YÖNELİK REHBER KİTAP HAZIRLAMA

Elaheh HOSSEİNİ AMİRHANDEH

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
YRD.DOÇ.DR.Ferda GÜRSEL

2011 - ANKARA

Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Spor Eğitimi Bilimleri **Programı**

Çerçevesinde yürütölmüş olan bu çalışma, aşğıdaki jüri tarafından Yüksek Lisans **Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 07/12/2011

Yrd.Doç.Dr. Sibel SUVEREN

Gazi Üniversitesi

Juri Başkanı

Yrd.Doç.Dr. Ferda GÜRSEL

Ankara Üniversitesi

Yrd.Doç.Dr. Oğuz ÖZBEK

Ankara Üniversitesi

Yrd.Doç.Dr.Nevin GÜNDÜZ

Ankara Üniversitesi

Yrd.Doç.Dr. Velittin BALCI

Ankara Üniversitesi

İçindekiler

Kabul ve Onay	i
İçindekiler	ii
Önsöz	v
Simgeler ve Kısaltmalar	vi
Çizelgeler	vii
1.GİRİŞ	1
1.2. Türkiye’deki Zihinsel Yetersizliğin Yaygınlığı	5
1.3. Zihinsel Yetersizliğin Nedenleri	5
1.3.1. Genetik Nedenler	5
1.3.2. Çevresel Nedenler	5
1.3.2.1. Doğum Öncesi Nedenler	5
1.3.2.2. Doğum Esnasında Ortaya Çıkan Nedenler	6
1.3.2.3. Doğum Sonrası Nedenler	6
1.4. Zihinsel Yetersizliğin Sınıflandırılması	6
1.4.1. Hafif Düzeyde Zihinsel Yetersizlik (Eğitilebilir)	7
1.4.2. Orta Düzeyde Zihinsel Yetersizlik (Öğretilebilir)	7
1.4.3. Ağır Düzeyde Zihinsel Yetersizlik (Bağımlı)	8
1.4.4. Çok Ağır Düzeyde Zihinsel Yetersizlik (Tam bağımlı)	8
1.5. Zihinsel Yetersizliği Olan Çocukların Özellikleri	8
1.5.1. Fiziksel ve Psikomotor Gelişim Özellikleri	8
1.5.2. Dil Gelişim Özellikleri	9
1.5.3. Bilişsel Gelişim Özellikleri	9
1.5.3.1. Dikkat	9
1.5.3.2. Bellek (Hafıza)	10
1.5.4. Sosyal ve Duygusal Gelişim Özellikleri	10
1.6. Kaynaştırma Anlayışları	10
1.7. Kaynaştırmanın Yararları	11
1.8. Beden Eğitimi Derslerinde Kaynaştırmanın Yararları	11
1.9. Beden Eğitimi Derslerinde Kaynaştırma	12
1.10. Beden Eğitiminde Kaynaştırma Araştırmaları	13

1.11. KaynaştırmaUyum Stratejileri	15
1.12. Beden Eğitimi Derslerinde Kaynaştırma Stratejileri	15
1.12.1. Model Uyarlama'ya Göre Uyum Stratejileri	15
1.12.1.1. Malzeme Uyarlamaları	15
1.12.1.2. Görev ve Kuralların Uyarlanması	16
1.12.1.3. Eğitici Uyarlamaları	16
1.12.1.3.1. Sözlü Talimatlar	17
1.12.1.3.2. Görsellik	17
1.12.1.3.3. Fiziksel Rehberlik	17
1.12.1.3.3.1. Bireylerarası Uyarlamalar-Akran İlişkileri	17
1.12.1.4. Fiziksel Çevre Uyarlamaları	18
1.13. Sınıf Öğretmenin Rolü	18
1.14. İşbirliği Yapılabilecek Kişiler	18
1.15. Araştırma Amacı	18
1.16. Araştırma Önemi	19
2.GEREÇ VE YÖNTEM	20
2.1. Çalışma Grubu	20
2.2. Veri Toplama Aracı	21
2.2.1.Rehber Kitap	21
2.2.2. Sorular	22
2.2.2.1. Kılavuz Hakkındaki Uzmanların Görüşleri	22
2.2.2.2. Kılavuz Hakkındaki Öğretmen Görüşleri	22
2.3. Veri Toplama	22
2.4. Uzman Gözden Geçirme	23
2.5. Öğretmen Katılımcıların İncelemeleri	23
3.BULGULAR	24
3.1. Zihinsel Yetersizlik Alanındaki Uzmanların Yorumları	24
3.2. Zihinsel Yetersizlik Alanındaki Öğretmenlerin Yorumları	26
4.TARTIŞMA	29
5.SONUÇ VE ÖNERİLER	30
ÖZET	31
SUMMARY	32
KAYNAKLAR	33

EKLER	38
EK-1	38
EK -2	39
EK -3	40
EK-4	41
ÖZGEÇMİŞ	56

Önsöz

Eğitimdeki fırsat eşitliği ilkesi göz önüne alındığında, yetersizliği olan çocukların, yetersizliği olmayan çocuklarla birlikte kaynaştırma eğitimine alınmaları uygun eğitim olarak görülmektedir.

Türkiyede kaynaştırma sınıflarında beden eğitimderslerinde öğretmen ve öğrenci tutumlarına yönelik yapılmış araştırmalar olmasına karşın beden eğitimi derslerinde uygulamayapılması ve sonuçlarına ilişkin çok fazla çalışılmamıştır.

Bu nedenle kaynaştırma uygulamalarının daha sistemli olarak sınıf öğretmenlerini beden eğitimi derslerinde kaynaştırma zihinsel yetersizliği olan öğrenciler konusunda desteklemek için bir rehber kitap hazırlanmıştır.

Bu çalışmanın her aşamasında tecrübesini ve bilgilerini benden esirgemeyerek, büyük emek harcayan sevgili hocam ve danışmanım Yrd. Doç. Dr. Ferda Gürsel'e sonsuz teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Araştırmanın yapılmasında katkılarından dolayı, araştırmaya katılan ilköğretim ve özel eğitim merkezindeki öğretmenlere teşekkür ederim.

Çalışmamın ilerlemesinde fikirlerine başvurduğum tüm uzman öğretmenlere teşekkür ederim.

Tezde yer alan çizimlereönemli katkı bulunan değerli arkadaşım Tala Zekavaty'e çok teşekkür ederim.

Ayrıca bu güne kadar her konuda desteğini arkamda hissettiğim, hiçbir başarısızlığın son olmadığını ve hiçbir başarının insan olmaktan önemli olmadığını öğreten sevgili aileme teşekkür ederim.

SİMGELER ve KISALTMALAR

AAMR	American Association Mental Retardation
BE	Beden Eğitimi
DSM	Psikiyatride Hastalıkların Tanımlanması ve Sınıflandırılması
HEM	Hareket Eğitim Modeli
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
ÖEHY	Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği
YOÇ	Yetersizliği Olan Çocuk

ÇİZELGELER

Çizelge 2.1. Araştırmaya katılan öğretmenlerin kişisel özellikleri	21
Çizelge 3.1. Uzmanların, 1. Soru İle İlgili Görüşlerine Ait Bulgular	24
Çizelge 3.2. Uzmanların, 2. Soru İle İlgili Görüşlerine Ait Bulgular	25
Çizelge 3.3. Uzmanların, 3. Soru İle İlgili Görüşlerine Ait Bulgular	25
Çizelge 3.4. Uzmanların, 4. Soru İle İlgili Görüşlerine Ait Bulgular	25
Çizelge 3.5. Uzmanların, 5. Soru İle İlgili Görüşlerine Ait Bulgular	26
Çizelge 3.6. Sınıf Öğretmenlerin, 1. Soru İle İlgili Görüşlerine Ait Bulgular	27
Çizelge 3.7. Sınıf Öğretmenlerin, 2. Soru İle İlgili Görüşlerine Ait Bulgular	27
Çizelge 3.8. Sınıf Öğretmenlerin, 3. Soru İle İlgili Görüşlerine Ait Bulgular	27
Çizelge 3.9. Sınıf Öğretmenlerin, 4. Soru İle İlgili Görüşlerine Ait Bulgular	28
Çizelge 3.10. Sınıf Öğretmenlerin, 5. Soru İle İlgili Görüşlerine Ait Bulgular	28

1.GİRİŞ

Kaynaştırma eğitiminindoğru bir şekilde uygulanabilmesi için pek çok unsurun bir araya gelmesi gerekmektedir. Bu unsurların tamamı görevlerini tam olarak yerine getirirse, başarılı bir kaynaştırmadan söz etmek mümkün olabilir. Kaynaştırma eğitiminin başarıyla uygulanabilmesi için hem öğretmenler, hem yetersizliğı olmayan çocuklar, hem yetersizliğı olan çocuklar, kaynaştırma eğitime hazırlanmaları gerekmektedir.

Yetersizliğı olan çocukların eğitimlerinde ve sosyalleşmelerinde öğretmenlerin rolü büyüktür (Rizzo,1985). Kaynaştırmanın başarısında da sınıf öğretmenleriönemli role sahiptirler.Her türlü sınıf koşullarında, yetersizliğı olan ve olmayan öğrencilerin kaynaştırılmasında, hem sınıfın sosyal atmosferi hem de davranışları açısından önemli bir göreve sahiptirler (Dönmez ve ark.,1997).

Öğretmenin, yetersizliğı olan çocukları kabul eden bir tutum içinde olması, sınıftaki yetersizliğı olmayan çocukların, yetersizliğı olan akranlarına karşı tutumlarını da etkilemektedir. Eğer öğretmen, yetersizliğı olan çocuğa karşı olumlu bir tutum içinde değılse, sınıftakidiğer çocuklar da yetersizliğı olan çocukları aralarına kabul etmekte zorlanmaktadırlar. Öğretmenin tutumu, yetersizliğı olmayan ve özellikle de yetersizliğı olan çocuklar açısından büyük önem taşımaktadır (Batu,1998).

Öğretmenlerin çoğı kaynaştırma eğitiminde, yeterli bilgi ve beceriye sahip olmadıklarını ifade etmektedirler (Scruggs ve Mastropieri,1996). Ayrıca yetersizliğı olan çocukların, sağıkve fiziksel özelliklerinden kaynaklanan sorunlarıyla ilgilenmekten huzursuz olduklarını ve sınıflarında ortaya çıkan sorunlardane yapacaklarını ve nasıl üstesinden geleceklerini bilmedikleri için sıkıntı yaşadıklarını da belirtmişlerdir (Conway ve Gow,1988). Bazı sınıf öğretmenleri de, yetersizliğı olan çocukların akademik ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamakta yetersiz kaldıklarını ifade etmişlerdir (Atay, 1995;Werts, 1996).

Türkiye’de yapılan çalışmalarda sınıf öğretmenlerinin kaynaştırmaya yönelik tutumlarının sonuçlarına bakıldığında, öğretmenlerin tutumlarının olumsuz olduğı görölmüştür (Diken ve Sucuoğılu, 1999; Metin ve Çakmak, 1998; Uysal, 2003).

Öğretmenlerin yetersizliği olan çocukların eğitimlerine yönelik hazırlanmamaları ve yeterli bilgiye sahip olmamaları da olumsuz tutumları ortaya çıkarmakta ve kaynaştırma eğitim programlarının başarıyla uygulanmasını güçleştirmektedir (Kayaoğlu,1999).

Uysal (1995) tarafından yapılan araştırmada, öğretmenlerin sınıflarında bulunan zihinsel yetersizliği olan öğrenci kaynaştırmasında, karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri belirlenmiştir. Kaynaştırmada karşılaşılan sorunlara ilişkin olarak, 27 yönetici ve 46 öğretmenin görüşleri alınmıştır. Yönetici ve öğretmenler, ne zihinsel yetersizliği olan çocuklar ile ilgili, ne de kaynaştırma konusunda özel bir eğitimden geçmemişlerdir. Yönetici ve öğretmenlerin görüşleri, araştırmacı tarafından geliştirilen bir görüşme formu yoluyla alınmıştır. Araştırma sonuçlarına göre yönetici ve öğretmenlerin karşılaştığı sorunlar; kaynaştırmanın tanımı ve kapsamının belirlenmesi, kaynaştırma programlarına yerleştirilecek öğrencilerin seçimi, öğrencilerin ailelerinin eğitimi, uygulamaların denetlenmesi ve yasal düzenlemeler, kaynaştırma öncesi hazırlıklar, programların uyarlanması konularında yoğunlaşmıştır. Sonuçlar, öğretmenlerin kişilik özelliklerinin, deneyimlerinin ve kaynaştırmayı benimsemiş olmalarının kaynaştırma uygulamasını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Bir başka araştırmada Diken(1998), ilköğretim okullarında, sınıfında zihinsel yetersizliği olan çocuk bulunan ve bulunmayan sınıf öğretmenlerinin kaynaştırmaya ilişkin tutumlarını karşılaştırmıştır. Araştırmada, sınıfında zihinsel yetersizliği olan öğrenci bulunan, 53 öğretmen ve bulunmayan 56 öğretmenin, zihinsel yetersizliği olmayan çocukların kaynaştırılmasına yönelik tutumları karşılaştırılmıştır. 53 öğretmenin %60'ı, zihinsel yetersizliği olan çocuklara ilişkin deneyiminin olmadığını, %64'ü kaynaştırmaya ilişkin eğitim almadıklarını, %86'sı destek hizmetlere gereksinim duyduğunu, %75'i hiçbir destek hizmeti olmadığını ifade etmişlerdir. Araştırmada öğretmenlerin tutumlarını belirlemede Antonak ve Larivee (1995) tarafından geliştirilen, İftar (1996) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Kaynaştırmaya İlişkin Görüşler Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek 5 alt faktörden oluşmaktadır. Araştırma sonucunda sınıfında zihinsel yetersizliği bulunan ve bulunmayan öğretmenlerin toplam tutum puanlarının ortalamalarının farklılaştığı belirlenmiştir. Birinci faktör "Kaynaştırmada sınıf kontrolü" ve "kaynaştırmaya karşı görüşler" başlığını taşımaktadır. Sınıfında zihinsel yetersizliği olan öğrenci bulunan öğretmenlerin tutumlarında önceden deneyim sahibi olma, kaynaştırma konusunda eğitim alma değişkenleri yönünden anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Batu'nun (1998) araştırmasında, kız meslek lisesindeki öğretmenlerin zihinsel ve işitme yetersizliği olan öğrencilerdeki kaynaştırma uygulaması ile ilgili görüşleri alınmıştır. Bu okulda 518 öğrenci bulunmaktadır. Öğrencilerden 18'inin zihinsel yetersizliği, 13'ünün işitme yetersizliği vardır. Öğretmen sayısı 49'dur. Araştırmaya katılım gönüllük esasına göre yapılmıştır. Yalnızca 19 öğretmen olumlu yanıt vermiştir. Bu araştırmada öğretmenlerle yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Veri analizi tekniği kullanılarak, 11 tema oluşturulmuştur. Bu temalardan yalnızca "kaynaştırmaya uygun olan öğrenciler" başlığını taşıyan birinci temada zihin yetersizliği olan öğrenci ile işitme yetersizliği olan öğrenci ayırımına gidilmiştir. Bu temaya ilişkin olarak 9 öğretmen görüş bildirmiştir. Öğretmenlerin çoğu hafif derecede zihin yetersizliği olan öğrencilerin kaynaştırmaya işitme yetersizliği olan öğrencilerden daha uygun olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bazıları zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin özellikle sosyal becerilerde önemli gelişmeler gösterdiğini ifade etmişlerdir (Batu, 1998).

Türkiye'de zihin yetersizliği olan çocukların kaynaştırmalarına ilişkin öğretmen tutumları konusunda yapılan araştırmaların sonucunda, öğretmenlerin tutumları ve kaynaştırma kavramının nasıl algılandığı ve uygulandığı konusunda önemli sonuçlar ortaya çıkmıştır. Her şeyden önce öğretmenlerin çoğunun bu konuda kapsamlı bir eğitim almadığı görülmektedir. Öğretmenlerin en büyük kaygıları bilgi eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Bu kaygıları ortadan kaldırmak için kaynaştırma eğitimin öncesinde ve sırasında öğretmenlere bilgi vermek, öğretmenlerin güvenlerini artırabilir.

Kaynaştırma sınıflarında tüm öğrenciler, birlikte öğrenme, oynama, eğitimsel ve sosyal etkinliklere katılma fırsatlarına sahip olmalıdırlar, zihinsel yetersizliği olan öğrenciler beden eğitimi dersinde yardım ile başarı düzeyini ve eğitime katılımı artırabilmektedirler, böylelikle bu öğrencilerin sosyal becerileri ve bağımsız yaşam becerilerini öğrenmeleri daha da kolaylaşmaktadır. Kaynaştırma sınıfları için beden eğitimi dersi öğretim programının hazırlanmış olmasından çok uygulanabilir olması da önemli olabilmektedir. İlköğretim okullarında, beden eğitimi programlarının uygulanmasında görevli öğretmenler açısından bilgi eksikliğinden dolayı bazı yetersizlikler gözlenmektedir.

Beden eğitimi derslerinde, zihinsel yetersizliği olan öğrenciler ile ilgili bir bilinç oluşturmak için genel bir yaklaşım sağlayacak, öğretmenlerin beden eğitimi

derslerinde zihinsel yetersizliği olan çocuklarla çalışırken işlerini kolaylaştıracak bir rehber kitaba ihtiyaç vardır.

Bu çalışmanın amacı, İlköğretim birinci kademede sınıf öğretmenlerini beden eğitimi derslerinde kaynaştırma zihinsel yetersizliği olan öğrenciler konusunda bilgilendirmek ve desteklemek için bir rehber kitap hazırlamaktır.

1.1. Zihinsel Yetersizliğin Tanımı

Zeka, öğrenmemizi ve akılda tutmamızı sağlayan, bizi ötekilerden farklı kılan beyne ait bir testlerle ölçülebilen bir potansiyeldir. Problem çözmeye yarayan bir yetenektir. Uyum sağlamamızı kolaylaştıran bir etkidir (Kulaksızoğlu, 2003).

Zihinsel yetersizliği olan çocuklar, zihin ve fiziksel faaliyetlerdeki yetersizlikten dolayı toplumun beklentilerini karşılayamadıkları için, yaşadıkları çevreye uyum sağlamada güçlük çekerler. Gösterdikleri uyum bozuklukları, sosyal ve akademik ödevlerde çeşitli başarısızlıklar yaşamalarına sebep olur (İlhan, 2007).

Zihinsel yetersizliği olan çocuklar, özel eğitime gereksinim duyan çocuklar içerisinde oldukça önemli bir grubu oluşturmaktadır. Zihinsel yetersizliği olan çocuklara ilişkin ilk tanımların 1800'lü yıllarda yapıldığı (Binet ve Simon, 1939; Çağlar, 1979); daha açıklayıcı tanımların ise 1900'lü yıllarda yapıldığı gözlenmektedir (Eripek, 1996).

Zihinsel yetersizlik, işlevlerde önemli sınırlılıkları göstermektedir. Bu, zihinsel işlevlerde önemli derecede normal altı, bunun yanında uyumsal beceri alanlarından (iletişim, öz bakım, ev yaşamı, sosyal beceriler, toplumsal yararlılık, kendini yönetme, sağlık ve güvenlik, işlevsel akademik beceriler, boş zaman ve iş) iki ya da daha fazlasında sınırlılıklar gösterme durumudur. Zihinsel yetersizlik 18 yaşından önce ortaya çıkmaktadır (Eripek, 1996).

Son olarak AAMR (American Association Mental Retardation); zihinsel yetersizliği, yeni tanımlama ve sınıflandırma sistemini yayımladığı dokuzuncu kitapçığında, şu şekilde tanımlamıştır.

AMMR'ye göre, 2002 Haziran ayında yayınlanan en son yönergesindeki tanım şu şekildedir; “Zihinsel yetersizliği, zihinsel işlevler ve kavramsal, sosyal ve pratik uyumsal becerilerde kendini gösteren uyumsal davranışların her ikisinde görülen anlamlı sınırlılıklar olarak karakterize edilen bir yetersizliktir. Bu yetersizlik 18 yaşından önce başlar” (AMMR, 1993).

1.2. Türkiye’deki Zihinsel Yetersizliğin Yaygınlığı

Türkiye’de son yıllarda zihinsel yetersizliği olan çocukların genelyaygınlık oranı tahminiolarak %3’ü göstermektedir. Bu sonuca göre Türkiye’nin 70 milyonu aşan nüfusunda 3.1 milyondan fazla zihinsel yetersizliği olan çocuklar bulunduğu tahmin edilebilir. Geleneksel yaygınlık değeri %3’ten hareket eden Kauffman ve Payne bu değerin, zihinsel yetersizlik derecelerine göre dağılımı yapıldığında; hafif zihinsel yetersizliği olan çocuklarda %2.3, orta zihinsel yetersizliği olan çocuklarda %0.6, ağır ve çok ağır zihinsel yetersizliği olan çocuklarda %0.1 olduğunu belirtmişlerdir (MEB,2007).

1.3. Zihinsel Yetersizliğin Nedenleri

Genetik nedenler ve çevresel nedenler olmak üzere iki grupta incelenebilir.

1.3.1. Genetik Nedenler

Anne ve babanın gen ve kromozomlarındaki bozukluk ve kromozomal değişiklik nedeniyle ortaya çıkan geriliklerdir. Örneğin, Trizomi 21 Sendromu (Cirhinlioğlu, 2001).

Genetik, zihinsel yetersizliğe anormal kromozom bölünmeleri de sebep olabilir. Annenin yaşı, babanın yaşı, hamilelik döneminde tedavi amacıyla X ışınlarına maruz kalma, hamilelik sırasında sarılık, asya gribi gibi hastalıkları yakalanma, hamileliğin ilk üç ayında bazı ilaçlar kullanma gibi etkenlerdir (Uğur, 1994).

1.3.2. Çevresel Nedenler

Çevresel nedenler doğum öncesi, doğum sırası veya doğum sonrası devrede çocuğu etkileyerek zihinsel yetersizliği ortaya çıkaran, kalıtımla ilgili olmayan nedenlerdir. Bunlar;

1.3.2.1. Doğum Öncesi Nedenler

1. Annenin geçirmiş olduğu hastalıklar (frengi, kızamıkçık, ağır geçen gripler vb)
2. Hamilelik sırasında röntgen ışınlarına maruz kalma.
3. Kromozom anormallikleri. Anne baba arasındaki kan uyumsuzluğunun ortaya çıkardığı ağır sarılık bebeğin beynini zedeleyerek zekâ geriliğine yol açmaktadır.
4. Gebelik sırasında annenin kullandığı bazı ilaçlar, zehirlenmeler (karbon monoksit, kurşun vb.) 'in ortaya çıkardığı beyin hasarları.

5. İç salgı bezlerinin yetersiz çalışması, enzim bozuklukları bebeğin zihinsel ve bedensel gelişmesini yavaşlatmaktadır (Cirhinlioğlu, 2001).

1.3.2.2. Doğum Esnasında Ortaya Çıkan Nedenler

Doğum esnasında zihinsel yetersizliklerin ortaya çıkışı genellikle beyin zedelenmesi sonucu olur. Doğum esnasında beyin üç nedenle zedelenebilir:

1. Doğumun çok zor olması, bebeğin yanlış pozisyonda doğması ile beyinde doğrudan doğruya bir hasar ortaya çıkması.
2. Aynı nedenlerden dolayı kafatası içinde bir kanama olması beyinde hasar meydana getirebilir.
3. Doğumun normalden uzun sürmesi sonucu oksijen eksikliği beyinde hasara neden olabilir. Göbek kordonunun bebeğin boynuna dolanması gibi durumlar zihinsel yetersizliğe yol açabilir. Çocuğun doğar doğmaz soluk alamayışı da bir neden olabilir (Cirhinlioğlu, 2001).

1.3.2.3. Doğum Sonrası Nedenler

Doğum sonrası nedenler de çoğu kez çocuğun beyinde bir hasar yaparak yetersizliğe yol açmaktadır. Bunlar:

1. Çocukluk hastalıkları. Hastalıkların en yaygın olanı menenjit ve ansefalitdir (Tamla, 1984). Bunların dışında çiçek hastalığı, kızıl, kabakulak, kızamıkçık vb. hastalıklar beyin etkilenmesine yol açabilmektedir.
2. Beyni örseleyen kafa travmaları (düşme, çarpma, trafik kazaları), zehirlenmeler de zekâyı etkilemektedir (Cirhinlioğlu, 2001).

1.4. Zihinsel Yetersizliğin Sınıflandırılması

Zihin yetersizliği olan çocuklar üzerinde çalışan uzmanlar, yetersizliğin seviyesinin tespitinde terimler grubunun kullanılmasını uygun görmüşlerdir. Bunlar; hafif derece, orta derece, ağır derece ve ileri derecededir.

DSM-IV'e (1998) göre, zihinsel yetersizliği olan çocukların sınıflandırılması şu şekilde yapılmaktadır;

- 50–55 ile yaklaşık 70 arası hafif derecede zihinsel yetersizlik
- 35–40 ile 50–55 arası orta derecede zihinsel yetersizlik
- 20–25 ile 35–40 arası ağır derecede zihinsel yetersizlik
- 20-25'in altında ileri derecede ağır zihinsel yetersizlik

Şiddeti belirlenememiş zihinsel yetersizliği olan; Mental retardasyon olduğuna ilişkin güçlü bir kanı olmasına karşın kişinin zekasının standart testlerle sınanabilir olmadığı durumlardır. Örneğin; ileri derecede yetersizliği olan ya da işbirliği yapmayan kişiler.

Zihinsel yetersizliği olan çocuklar psikolojik ve eğitsel yaklaşıma göre de sınıflandırılmaktadır.

Zihinsel yetersizlik seviyesi biyolojik yaştan bağımsız olarak değerlendirilmektedir. Zihinsel yetersizliği olan her bireyin birbirinden farklı gelişim seviyeleri, öğrenme hızları ve çevresel özellikleri bulunmaktadır.

1.4.1. Hafif Düzeyde Zihinsel Yetersizlik (Eğitilebilir)

Zihin yetersizliği olan grubun % 85'ini oluşturmaktadır. Genellikle duyu ve motor alan etkilenmemiştir. Büyük bir kısmı normal dil gelişimi ve sosyal alandaki becerilerini okul öncesi dönemde kazanırlar bu nedenle zihin yetersizliği tanısı koymak çok zordur. Yaşıtlarından yavaş öğrenirler. Bu gruptaki bireyler altıncı sınıf düzeyine kadar olan akademik becerileri (okuma, yazmak, matematik gibi) öğrenebilirler. Yetişkin dönemde yaşamlarını kendi başlarına yönetebilir, daha kolay işlerde çalışıp ekonomik olarak yarı bağımlı veya bağımsız yaşayabilirler (Şenol, 2006).

1.4.2. Orta Düzeyde Zihinsel Yetersizlik (Öğretilebilir)

Zihin yetersizliklerinin % 10'unu oluşturur. Bu gruptaki bireylerde kavramada ve dil gelişiminde gecikme vardır. Temel akademik becerilerde eğitilemeyen, ancak günlük yaşamın gerektirdiği sosyal uyum, pratik iletişim ve öz bakım becerilerini öğrenebilen gruptur. İletişim becerileri çok sınırlıdır. Bildikleri yerlerde tek başlarına dolaşabilirler. Uygun bir eğitim aldıkları takdirde belirli işlerde çalışabilecek bazı beceriler kazanabilirler (Şenol, 2006).

1.4.3. Ağır Düzeyde Zihinsel Yetersizlik (Bağımlı)

Zihin yetersizliği olan bireylerin % 3-4'unu oluşturmaktadır. Bu bireylerde eğitim ve öğretim çok güçtür. Yaşamak için başkalarına bağımlıdırlar. Zihinsel kapasiteleri düşük seviyededir. Kendisi giyinip soyunma, yemek yeme, tuvalet ihtiyacını giderme gibi en basit kişisel bakımlarını yapamamaktadırlar. Sözel iletişim ve konuşma becerileri çok az gelişmiştir. Yetişkin dönemde basit işleri yapabilir, sınırlı sosyal etkinliklere katılabilirler. Merkezi sinir sisteminde önemli bir zedelenme ya da gelişim bozukluğu sebebiyle, bireylerin çoğunda belirgin motor bozukluk ya da sakatlıklar vardır (Şenol, 2006).

1.4.4. Çok Ağır Düzeyde Zihinsel Yetersizlik (Tam bağımlı)

Zihin yetersizliği olanların % l'ini oluşturur. Temel gereksinimlerini sağlayacak yetileri ileri derecede kısıtlı olup ömür boyu bakıma muhtaçtırlar. Bu bireylerin çoğunluğu hareket edemez ya da hareketleri ileri derecede kısıtlıdır (Şenol, 2006).

1.5. Zihinsel Yetersizliği Olan Çocukların Özellikleri

Zihinsel yetersizliği olan çocukların özellikleri, fiziksel ve psikomotor gelişim özellikleri, dil gelişim özellikleri, bilişsel gelişim özellikleri, sosyal ve duygusal gelişim özellikleri altındaaçıklanmıştır.

1.5.1. Fiziksel ve Psikomotor Gelişim Özellikleri

Zihinsel yetersizliği olan çocukların fiziksel görünümleri ve sağlık durumları yetersizliğin derecesine göre değişiklik göstermektedir.

Hafif zihinsel yetersizliği olan çocuklarda motor beceriler genelde yetersizliği olmayan yaşlılarından farklılık göstermezken, orta ve ağır düzeydeki zihinsel yetersizliği olan çocuklarda bazı farklılıklar görülmektedir. Down Sendromuolan çocukların ise, zayıf adale, aşırı esneklik, kısa ve geniş eller, kısa parmaklı geniş ayaklar, kısa boyun, küçük kafa, küçük kulaklar, kafa ve vücut arasındaki oran farkın büyük olması gibi fiziksel özellikleri bulunmaktadır. Ayrıca, bu çocuklarda diş çürükleri, kalp yetmezliği, şaşılık, uzağı ya da yakını görememe gibi görme, işitme ve konuşma gibi problemler de görülmektedir (Hooper ve Umansky, 2004).

Zihinsel yetersizliği olan çocukların psikomotor becerileri kazanmalarında da bazı problemler görülmektedir. Kas becerilerini yaşlılarına göre daha geç kazanmaktadırlar. Zihinsel

yetersizliği olan çocuklar çevrelerindeki eşyalara, duvar, kapı, mobilya gibi yerlere çarparak yürüyebilirler. El-göz koordinasyonunu sağlama, kesme, yapıştırma, yırtma gibi çalışmalarda güçlük çektikleri görölmektedir. Karmaşık koordinasyongerektiren hareketlerin kazanılması için daha uzun zaman, sürekli alıştırma gerekmektedir (Oymak, 1997; Hooper ve Umansky, 2004).

1.5.2. Dil Gelişim Özellikleri

Dili öğrenme, bilişsel gelişimle ilişkilidir. Dil gelişimindeki yetersizlik zihinsel yetersizliği olan çocukları tanımlamada kullanılan ölçütlerden biridir. Zihinsel yetersizliği olan çocukların normal gelişim gösteren çocuklarla aynı aşamalarda dili kazandığı, daha yavaş hızda edindiklerini ve daha fazla oranda konuşma bozuklukları göstermektedirler(Blackhurst ve Berdine, 1993).

Zihinsel yetersizliği olan çocukların, yetersizlik düzeyleri arttıkça, konuşma problemleri de daha fazla görülebilmektedir. Hafif zihinsel yetersizliği olan çocuklar, zihinsel yetersizliği olmayan yaşlıtlarına göre daha geç konuşurlar. Sözcüklerde bazı sesleri atlama, ses ekleme ya da sesleri yanlış söylerken sözlü açıklamaları anlamakta güçlük çekmektedirler. Az sayıda cümle kurarak çevresindeki insanlarla konuşup iletişim kurabilmektedirler. Orta ve ağır zihinsel yetersizliği olan çocuklar ise, düşünce ve isteklerini ifade etmek için çok daha az sayıda cümle kullanarak iletişim kurabilirler. Konuşmanın çok sınırlı ya da hiç olmadığı durumlarda ise, isteklerini ifade etmek için ses ve işaretler kullanmaktadırlar (Allen ve Cowdery, 2005).

Zihinsel yetersizliği olan çocukların alıcı dil seviyeleri, ifade edici dil seviyelerinden yüksektir. Yaşadıkları problemler, uzun ve karmaşık cümleleri anlamada, sesleri ayırt etmede görülür (Blackhurst ve Berdine,1993).

1.5.3. Bilişsel Gelişim Özellikleri

1.5.3.1. Dikkat

Zihinsel yetersizliği olan çocuklar, dikkatini toplamada güçlük çekerler, dikkatleri dağınık ve kısa sürelidir. Zihinsel yetersizliği olan çocuklar, çalışmaları sırasında çok çabuk yorulmakta ve yeni durumlara uyum sorunu yaşamakta, problemi çözmede başkalarının yardımına ihtiyaç duymaktadırlar (Culatta ve Tompkins, 1999; Gargiulo ve Kilgo, 2005).

1.5.3.2. Bellek (Hafıza)

Tüm zihinsel yetersizliği olan çocuklar hatırlamada güçlük çekerler, bilgiyi hafızada biriktirmede sorunlar bulunur. Zihinsel yetersizliği olan çocuklar, davranışları fark etmede sıkıntı yaşamakta, genellikle kısa süreli hafızadaki bilgileri uzun süreli hafızaya transfer etmekte güçlük çekmektedirler. Yapılan araştırmalara göre, zihinsel yetersizliği olan çocuklar görsel olarak sunulan bilgileri daha sonra kolay hatırlayabilmektedirler (Culatta ve Tompkins, 1999; Turnbull ve ark., 2004).

1.5.4. Sosyal ve Duygusal Gelişim Özellikleri

Sosyal beceriler çocukların topluma uyumunu kolaylaştırmaktadır. Uygun sosyal beceriler, toplumda, evde nasıl davranacaklarına ilişkin beklentilerdir. Bunlar her toplumda farklılık göstermektedir. Sosyal becerilerin, ev ve toplumda çeşitli şekillerde etkileşime girme, toplumda tanındık kişilere güvenme, oyun oynama, hem bireysel, hem de grupta uyumlu çalışabilme, insanlara saygı gösterme gibi çeşitli boyutları bulunmaktadır (Allen ve Cowdery, 2005).

Zihinsel yetersizliği olan çocuklar, arkadaş olmada, etkileşimin başlatılması ve sürdürülmesinde, sosyal ipuçlarını alma ve karşılık vermede, duygularının farkına varmada, davranışlarını kontrol etmede, seçim yapmada ve paylaşma da güçlük yaşamaktadırlar. Kuralları anlamada ve onlara uymada zorlanmaktadır. Zihinsel yetersizliği olan çocuklar, sürekli ilgi çekmeye çalışmaktadırlar. Zihinsel yetersizliği olan çocukların kendilerine güvenleri azdır, bencildirler, sosyal durumlara uymada güçlük yaşarlar. Kendilerine öğretilenleri aynen yapabilmektedirler. Bir işe başlamaları ve öğrenmeleri uzun zaman almaktadır. Dikkat dağınıklığı, tembellik, yeme problemleri, saldırganlık ve aşırı inatçılık gibi özellikler de gözlenmektedir (Oymak, 1997).

1.6. Kaynaştırma Anlayışları

Kaynaştırma eğitimi, yetersizliği olan çocukların, yetersizliği olmayan akranları ile aynı sınıfta eğitim ve öğretime dahil edilmeleridir (Macmillan, 1982).

Türkiyede kaynaştırma eğitimi 1983 yılında, 2916 sayılı Özel eğitime muhtaç Çocuklar Yasasının 4. Maddesi ile ilköğretimde uygulamaya başlanmıştır.

Kaynaştırma eğitiminin hedefi ise yetersizliği olan çocukları, çocukluk döneminden itibaren topluma kazandırmayı amaçlamaktadır (Metin, 1997).

Yapılan araştırmalara göre kaynaştırma eğitiminden yararlanan yetersizliği olan çocukların dil, bilişsel, motor ve sosyal gelişim alanlarında ilerlemeyi gösterdikleri saptanmıştır (Bricker ve Bricker, 1977; Bricker ve ark, 1982; Blazovic, 1972).

Günümüzde yetersizliği olan çocukların diğer çocuklarla aynı haklara sahip olduğu, aynı imkanlardanyararlanması gerektiği anlayışı yayılmaktadır. Ayrı eğitimde yetersizliği olan çocuklar toplumdan uzak kalmakta ve normal gelişim gösteren yaşlıları ile bir araya geldiklerinde uyum sorunları yaşamaktadırlar. Bu durum kaynaştırma eğitiminigündeme getirmiştir (Yıkılmış,2006).

Yetersizliği olan çocuklar, yaşlıları ile model alma, liderlik fırsatıbulma, kabullenme ve arkadaşlık kurma gibi temel ihtiyaçlarını karşılayabildikleri için olumlu kazanımlar elde etmektedirler. Başarılı bir kaynaştırma programı için yetersizliği olan çocukların farklılıklarını dikkate almak gerekmektedir (Stafford ve Green, 1996).

1.7. Kaynaştırmanın Yararları

Kaynaştırmanın öğretmen, yetersizliği olmayan çocuklar, yetersizliği olan çocuklar ve aile açısındanfaydalarıolduğu bilinmektedir. Erken dönemde başlayan kaynaştırma uygulamaları ile gelişim hızlanmakta ve başka yetersizlikler önlenebilmektedir(Eripek, 2003).

Kaynaştırma uygulamaları, yetersizliği olan çocuk, yetersizliği olmayan çocuk,aile ve öğretmenler için de yarar sağlar. Yetersizliği olmayan çocuklar, yetersizliği olan arkadaşlarına yardımcı olmaları ve toplumda farklı özelliklere sahip bireylerin olduğunu anlamaları, onların sosyal ve duygusal gelişimlerine katkı sağlayacaktır. Öğretmenler ise, uyum stratejilerini uygulayarak, uygun eğitimi verebilmek için kendilerini mesleki anlamda yenileyebileceklerdir(Güzel Özmen, 2003; Batu ve Kircaali İftar, 2005).

1.8. Beden EğitimiDerslerindeKaynaştırmanın Yararları

Kaynaştırma beden eğitimi derslerinde, sadece faydanın genişlemesine katkı sağlamakla kalmayıp (fiziksel, sağlık, bilişsel ve psikolojik olanları da beraberinde getirmesi gibi) aynı zamanda aşağıdakileri içeren bir dizi ek faydayı da sunabildiği idda edilmektedir(Depauw, 2000);

1. Diğerleriyle etkileşim için gerekli olan sosyal becerilerin gelişmesi fırsatı
2. Yetersizliği olanlarla olmayanların arkadaşlık grupları oluşturmaları fırsatı

3. Sağlıklı arkadaş grupları arasında uygun yaştaki rol modelleri ile etkileşime girme fırsatı
4. Daha az tecrit edilme
5. Artan beklentiler ve zorluk
6. Arkadaşlık grupları arasında tutum değişiklikleri ve artan kabul
7. Artan farklılıkları kabullenme
8. Yetersizlik haklarının ve eşitliğinin daha fazla anlaşılması (Depauw, 2000)

1.9. Beden Eğitimi Derslerinde Kaynaştırma

Okullarda, hareket etme ve oyun oynamanın doğal olduğu, kendini gerçekleştirme ile kişilik gelişiminin çok yoğun olduğu dönem ilköğretim dönemidir. Dolayısıyla beden eğitime çocuğun hareket ve oyuna en çok ihtiyaç duyduğu bir zamanda, özellikle ilköğretim döneminde başlanması gerektiğini söylemektedir.

Çocuklar çevrelerindeki nesneleri keşfederken, hareket, onlar için bir araçtır. İnsan davranışlarında zihinsel ve duygusal alanlar birbirinden bağımsız değildir. Çocuğun psikomotor gelişimi ve davranışları ile bu alanlar arasında sıkı bir ilişki vardır (Tamer, 1988).

Zihinsel yetersizliği olan çocukların oyun ihtiyaçları ve ilgileri yetersizliği olmayan çocuklardan farklıdır. Genellikle ayrı bir yerde oynasalar ve grup içinde problemlerle karşılaşsalar da sosyal bir grubun parçası olma ihtiyacı hissederler. Bu çocuklar sosyal olarak kabul edilmeyi isterler ve sosyal başarı onları sosyal paylaşmaya devam etmeleri yönünde teşvik etmektedir (Spodek ve Saracho, 1994).

Türkiyede kaynaştırma uygulaması 1983 yılında çıkarılan 2916 sayılı “Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Kanunu” ile başlatılmış, 1997’de çıkarılan 573 sayılı “Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname” ve buna dayalı olarak 2000 yılında yürürlüğe giren “Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği” ile yaygın olarak uygulanmaya başlanmıştır (MEB, 2010).

Milli Eğitim Bakanlığı elde edilen verilere göre, 2006 yılında ilköğretim ve ortaöğretim okullarında kaynaştırma uygulamalarından yararlanan öğrenci sayısı 54.309 iken, 2009

yılında bu sayı 72.425'e yükselmiştir. Bu öğrencilerin 70.563'ü ilköğretim ve 1.862'si ortaöğretim okullarındadır. Bu rakamlara göre ülkemizde kaynaştırma öğrenci sayısı artmaktadır (MEB, 2010).

Son yıllarda ve kısmen politik ve yasal gelişmelerin bir sonucu olarak, beden eğitimi öğretmenlerinin günümüzdeki uygulamaları ile bunlara yön gösterecek farklı kaynaklardan yararlanabilmektedirler. Örneğin, ulusal ve yerel bazlı programlar geliştirilmiştir, Amerika Birleşik Devletlerindeki “YAPABİLİRİM” müfredatı (Wessel, 1983), “AKTİF” projesi (Vodola, 1978) ve “UNIQUE (benzersiz) Projesi” (Winnick ve Short, 1985) bunadandır. Benzer şekilde, Avustralya’da “İstekli ve Becerikli” projesi (Downs, 1995), “BAĞLANMA” projesi ve “Spor Becerisi” gibi programlar geliştirilmiştir. İngiltere’de, okullarda ve topluluk yapılarında “TOP Spor Yeteneği” ve “Elementler” programları uygulanmaktadır. Beden eğitimindeki kapsamlı uygulamaları desteklemek için bir dizi kılavuz da geliştirilmiştir (Block, 2000; Downs, 1995; Hillary Commission, 1998; NASPE, 1995). Bu dahil olmanın derecelerini ve sorunlarını farklılaştırmayı hedef alan bir dizi yayımla ilişkilendirilmiştir (DFEE/QCA, 1999; Eğitim Bakanlığı, 1999).

1.10. Beden Eğitiminde Kaynaştırma Araştırmaları

Gençöz (1997), bir devlet okulunda, 19 çocuk, 2 grubun katıldığı bir çalışma yapmıştır. Deney grubunda zihinsel yetersizliği olan çocuklar için 7 haftalık basketbol eğitimi, kontrol grubu için top ile serbest oyun aktiviteler hazırlandı. Her iki grup eğitim ve serbest oyun aktivite uygulamalarından önce değerlendirildi (ön değerlendirme) ve uygulamadan hemen sonra ve 30 gün sonra tekrar değerlendirildi. Ayrıca, anneleri ile uyumsuz davranışlar hakkında bilgi almak için görüşmeler yapılmıştır. Çocukların basketbol becerilerinin gelişme düzeyini değerlendirmek için, spor becerilerini değerlendirmek kullanılmıştır. Sonunda, zihinsel yetersizliği olan çocuklarda basketbol eğitiminin aile içi ve sınıf davranışlarında olumlu değişikliklerin olduğunu tespit etmiştir.

Özenmiş (2000), araştırmasında zihinsel yetersizliği olan ve olmayan çocukların nesne ile oyunda davranışlarını karşılaştırmıştır. Bu araştırmaya 30 çocuk (15 zihinsel yetersizliği olan ve 15 zihinsel yetersizliği olmayan) alınmıştır. Çalışma grubunda bulunan zihinsel yetersizliği olan ve yetersizliği olmayan çocuklar Mac Quaire Küçük Adımlar Gelişim Becerileri Envanteri (Pieterse ve Treolar, 1989) ile değerlendirilmiştir, Çocuklar

gelişimsel yaşlarına göre bire bir eşleştirilmiştir. Bu envanter, çocukların gelişimini değerlendirmek için hazırlanan bir dizi kontrol listesinden oluşmaktadır. Envanterde küçük kas, büyük kas, alıcı dil ve kişisel-toplumsal beceriler olmak üzere 4 gelişim alanındaki beceriler, yaş düzeyleri temel alınarak sıralanmıştır. Sonuç olarak, iki grubun arasında farklılıklar olup olmadığını belirlemeye yönelik yapılan araştırmada, gelişimsel yaşa göre zihinsel yetersizliği olan ve olmayan çocukların nesne ile oyun davranışlarının miktarları arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır.

Goodwin ve Watkinson (2000)'nin yaptıkları çalışmada, kapsayıcı beden eğitiminde 9 ilkokul öğrencisi (10-12 yaşında) tekerlekli sandalye kullanıyorlardı. Görüşmeler boyunca, saha notları ve çizimler aracılığıyla veriler toplandı. Ait olma hissi, becerikli katılımın hissi, faydalarda pay sahibi olma temaları, 'iyi günlere' benzetildi. Karşılaştıklarında, sosyal yalıtım, sorgulanan yeterlilik ve sınırlı katılım temaları, 'kötü günlere' benzetildi. Sonuçlar, yetersizliği olan öğrencilerin, ayrı ortamlar veya özel programda olmaksızın beden eğitiminde kapsayan beden eğitimi tercih ettiğini gösterdi. Bu çalışma, yetersizliği olan öğrencilerin pozitif ve negatif tecrübelerine katkıda bulunan faktörleri anlama imkânı vermiştir.

Klavina ve Block (2008), 9 eğitilmiş akran, ağır ve ciddi yetersizliği olan 3 çocuk üzerinde fiziksel, eğitimsel ve sosyal etkileşim davranışları üzerine çalıştı. Çalışma boyunca yetersizliği olan çocuk için üç boyutlu destek koşulları kullanıldı; bunlar, öğretmen, akran ve gönüllü akran desteği. Sonuçlar gösteriyordu ki, öğretmen tarafından yönetilen eğitim hallerinde yetersizliği olan öğrenciler ve akranları arasındaki etkileşim bütün katılımcılar arasında düşüktü. Buna karşın, yetişkin destek personeli ve yetersizliği olan çocuklar arasındaki etkileşim yüksekti. Geçmiş sonucun aksine yetişkin destek personeli ile etkileşim bütün öğrenciler arasında düşmüştü. Öğretmenlerin gözlemlerine göre yetersizliği olan çocuklar kendi sınıf arkadaşları tarafından asiste edilmekten mutluluk duyuyorlardı.

Block ve Ark (2001), yetersizliği olan ve olmayan çocuklarla ortak ders yapıp bunun etkisini incelemek için 12 haftalık bir çalışma yürüttü. Özel olimpiyat motor aktivitelerinin parçası olarak ağır yetersizliği olan ve okullarda özel eğitim gören 5-21 yaş arası 26 öğrenci seçilmiş ve 5. ve 6. sınıftaki yerel okula giden 25 çocukla eşleştirilmiştir. Çalışma başlamadan önce motor yeteneklerine bakılmış ve ebeveynlerle görüşmeler yapılmıştır. 4 saat eğitim gören eşler belirli bir öğrenciye verilmiştir. 12 hafta boyunca motor yetenekleri öğretmek sadece ortağın

göreviydi. Sonuçlara göre ortakla çalıştıktan sonra öğrencilerin motor yeteneklerde uyabilme davranışlarında ilerleme görüldü.

1.11. Kaynaştırma Uyum Stratejileri

Fiziksel aktivite zamanlarında, daha önceden kısıtlamalar yaşamış yetersizliği olan çocukların çoğu arkadaşlarına katılmakta zorluk çekmektedir. Beden eğitimi öğretmenleri böyle durumları önlenmek için öğretim tekniklerini, geleneksel aktivite yöntemlerini, malzemelerini, fiziksel çevreyi ve isteklerini yetersizliği olan çocukları da kapsayacak şekilde hazırlamalıdır (Actions Project, 2006).

1.12. Beden Eğitimi Derslerinde Kaynaştırma Stratejileri

1.12.1. Model Uyarlama'ya Göre Uyum Stratejileri

Tüm bu uyum stratejileri beden eğitimi saatlerini farklı beceri düzeyindeki bireylerin uygun hale getirmeye yarar. Her grupta yetenek seviyesi farklı olan çocuklarla karşılaşılabilir. Bu durum yetersizliği olan çocuklar gruba dahil olmadan da söz konusu olacaktır. Bu yüzden bu yöntemleri yalnızca yetersizliği olan çocuklar için kullanılmaz, dahil etmenin olduğu her yerde kullanılabilir. Aşağıdaki stratejiler Avrupa birliği projesi ile oluşturulan ve uygulanan çalışma sonucu oluşturulan kitaptan alınmıştır (Actions Project, 2006).

Önemli olan çocukları karar verme noktasında ikna edebilmektir. Yani bazı çocuklar hangi aktivitelerde iyi olduklarını bilirler ve uyum aktiviteleri onların başarılı oldukları alanlardır. Yalnız bu çocuklar diğerlerinden farklı olmamak için çekingen davranabilirler. Tüm çocuklar aynı şekilde motive edilerek, yetersizliği olan çocuklarla diğer çocuklar kaynaştırılıp aralarında bir fark olmadığına ikna edilmelidir.

1.12.1.1. Malzeme Uyarlamaları

Oyun gereçlerini uyarlayarak oyunun farklı yetersizliği olan çocuklar tarafından bir arada oynanabilmesini sağlayacak önemli değişiklikler elde edilebilmektedir. Oyun gereçlerini, adımlarını ve akışını değiştirerek bazen oyunu kolay bazen de zor hale getirebilir. Oyun gerecindeki değişiklik ayrıca o oyun için gereken yeteneği de değiştirebilir. Örneğin topla oynanan oyunlar için, top yerine balon kullanarak oyunun hızı yavaşlatılabilir, daha küçük

ya da daha büyük bir balon kullanmak, top tercihi içinde ziller olan bir top ya da renkli bir toptanyana kullanılabilir.

Yetersizliği olan çocuklar için de en iyi katılımı sağlayacak pek çok yöntem vardır. Bunlardan bazıları:

- Nesnenin kontrolünü sağlayacak alet kullanımı (Raketi tutmak için Velcro bantlı eldiven kullanmak)
- Nesneyi kontrol altına alabilmek için şarj aletleri, kapatma-açma mekanizmaları gibi teknolojik malzeme kullanmak.
- Kuşak, yürüme ayakkabısı gibi ortopedik araçlar ile tekerlekli sandalyeler kullanmak.
- Uyarlanmış gereçler: bazı çocuklar için tekerlekli sandalyeyle yapılan sporlar, oturarak yapılan kayak, üç tekerlekli bisikletler çocuklar için uyarlanmış gereçlerdir.

1.12.1.2. Görev ve Kuralların Uyarlanması

Beden eğitimi derslerine katılımı artırmanın bir diğer yolu da oyunun kurallarını uyarlamaktır. Kurallar çocukların bütün sınıf arkadaşlarının oyuna katılımını istemesini sağlayacak şekilde yapılabilir (Yapılacak pasların sayısını artırmak vb).

Kurallar kazanmayı kolaylaştıracak şekilde değiştirilebilir.(Topa sahip olan kişinin önünün kesilmemesi vb).

Kurallardan başka görev ve gerekli yetenekleri de değiştirilebilir(Katılım her çocuğun aynı zamanda aynı şeyleri yapmasını gerektirmez). Bunun için bir yol, düzenli yapılan alıştırmaların sayısını artırmak olabilir. Örneğin her hareketin sayısını ve zorluğunu giderek zorlaştırmak yetersizliği olan çocukların ihtiyaçlarını karşılayabilir. Böylece hangi seviyede zorlandıklarını anlayabilirler.

1.12.1.3. Eğitici Uyarlamaları

Beden eğitimi dersinin temel taşlarından biri de açık, anlaşılır komutlardır. İlk adım öğretim yöntemlerinden hangisinin kullanılacağına karar vermektir. İkinci adım ise hangi uyarlamaların, yetersizliği olan öğrenciler için anlamayı artırıcı ve aynı zamanda katılımı sağlayıcı etkisi olduğuna karar verip onu uygulamaktır. Eğer yeterince açık olmazsa bazı öğrenciler yeterince anlamadığı için katılımdan çekinebilirler.

Eğitici uyarlamalar iki şeyi içerir. Birincisi hangi öğretim taktiği kullanılacağı diğeri ise iletişim yöntemini belirlemektir. Bazı çocuklar açık talimatları daha iyi anlarken, bazıları görevleri kendileri çözmeyi daha çok severler.

Algısal (görsel, duyuşsal vb) bir takım bozuklukları olan çocukların da var olabileceği düşünüldüğünde iletişim yöntemini seçmek çok önemlidir.

1.12.1.3.1. Sözlü Talimatlar

Sözlü talimatlar çocukların anlayacağı şekilde açık ve anlaşılır olmalıdır. Bir görevi anlattıktan sonra anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol etmek ve tekrar etmek gerekir. Sözlü talimatlar görsellikle de desteklenmelidir.

1.12.1.3.2. Görsellik

Tüm çocukların öğretmeni görebildiklerindenemin olunmalıdır. Görevin tamamı gösterilmeli ya da mümkünse parçalara bölünmelidir. Eğer gerekliyse tekrarlanabilir.

1.12.1.3.3. Fiziksel Rehberlik

Eğer bir öğrenciye bir harekette yardım yapılıyorsa daha önceden hangi noktada müdahale edileceği konusunda öğrenciyi bilgilendirmek gerekir. Fiziksel müdahale mümkünse azaltılmalıdır. Ek olarak arkadaşı aynı hareketi yaparken izlemesine müsaade edilmelidir. Bu sözlü müdahalelerle de desteklenebilir. Talimatları anlamayan öğrenciler için bu yöntem oldukça etkili olabilir.

1.12.1.3.3.1. Bireylerarası Uyarlamalar-Akran İlişkileri

Yetersizliği olan çocuklar diğerlerine göre daha çok yardıma ihtiyaç duyabilir. Genelde yardım, uzmanlar, yetişkin gönüllüler ve paraprofesyoneller tarafından gerçekleştirilir. Fakat ortamdabir yetişkinin bulunması çocuklar arasındaki iletişimi olumsuz etkileyebileceği için pek tercih edilmemelidir. Yaşıtların birbirini eğitmesi daha iyi ve daha etkili bir yöntem olabilir.

1.12.1.3.3.2. Yaşıt İlişkileri

Yaşıtların eğitmesi, eğitsel uyarlamalarda etkili bir sistem olarak kullanılır. Bu sistemde yetersizliği olan bir öğrenci ile normal gelişim gösteren öğrenci eşleştirilir. Bu

sistem bireysel farklılıkların ortaya daha çok çıkmasını sağlar. Aynı zamanda yetersizliği olan öğrencinin öğretmenine ve ebeveynlerine bağımlılığını azaltır ve sosyalleşme şansını artırır. Çocuğa eşlik edecek öğrenciyi her seferinde değiştirebilir ya da sadece birkaç kişiyi bu iş için görevlendirebilir.

1.12.1.4. Fiziksel Çevre Uyarlamaları

Fiziksel aktiviteyi uyarlamalarının en iyi yollarından biri de fiziksel çevreyi uyarlamaktır. Çevreuyarlamaları nesnelere daha çabuk ve kolay ulaşabilmeyi sağlamak için yapılabilir.

Çevre düzenlemesinde oyunun kendisi de değiştirilebilir. Oyun alanını daraltıp genişletebilir, basket potasını daha alçağa ya da daha yukarıya koyabilir. Dokunsal öğeler ise yetersizliği olan çocuklara yardımcı olacaktır.

1.13. Sınıf Öğretmenin Rolü

Kaynaştırma sınıf öğretmenleri olumlu tutuma sahip olmalıdır. Yetersizliği olan çocuklara uygun fiziksel düzenlemelerin sağlanmasında okul idaresi ve aile ile işbirliği yapılmalı ve etkinliklerde tüm çocukların rol almalarını planlanmalıdır. Uyum strateji programları ve gerekli materyalleri hazırlanmalıdır. Ailelerle ilgili çalışmalar yürütülmeli ve işbirliği sağlanmalıdır (MEB,2000). Yaşıtlarını, yetersizliği olan çocukların özellikleri hakkında bilgilendirilmelidir (Kargin, 2004).

1.14. İşbirliği Yapılabilecek Kişiler

Kaynaştırma sınıfı için beden eğitimi dersinde takım çalışması da fayda sağlamaktadır. Okul bünyesindeki personele veya bu alanla ilgili farklı kurumlarda çalışan personele ulaşmak, zihinsel yetersizliği olan öğrencilerle ilgili yararlı ipuçlarından faydalanabilmek için oluşturulmuş bilgiler bulunmaktadır. Önemli olan bu kişilerin hangisinden nasıl faydalanılacağını iyi tespit etmektir. Öğrenci ile çalışan herkes farklı bir şekilde iletişime geçerek kutucuklara eklenecek bilgiler sayesinde farklı bakış açıları oluşturmaktadır.

1.15.Araştırma Amacı

Bu çalışmanın amacı, İlköğretim birinci kademedeki sınıf öğretmenlerini beden eğitimi derslerinde kaynaştırma zihinsel yetersizliği olan öğrenciler konusunda

bilgilendirmek ve desteklemek için bir rehber kitap hazırlamaktır. Bu rehber kitapta öğretilebilir zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin, kaynaştırma eğitimi, hareket eğitim modeli, zihinsel yetersizliği olan birey, etkinlikler (yer değiştirme hareketleri, nesne kontrol hareketleri, dengeleme hareketleri) ve sınıf için uygun stratejiler yer almıştır.

1.16. Araştırma Önemi

Şu an alanda çalışan sınıf öğretmenleri, zihinsel yetersizliği olan çocuklar ile çalışmak için ne uygun hizmet öncesi ve ne de hizmetiçi eğitim almamışlardır. Bu durum, zihinsel yetersizlikleri olan çocukların eğitiminde sınıf öğretmenlerinin bilgilerinin ve eğitimlerinin artırılması ihtiyacını ortaya koymaktadır. Sınıf öğretmenleri lisans eğitimlerinde beden eğitimi öğretimi dersi alırken kaynaştırma beden eğitimine yönelik bir ders almamaktadırlar. Bu nedenle, hazırlanan rehber kitap, zihinsel yetersizlikleri olan öğrenciler ile ilgili bir bilince sahip olmak için genel bir yaklaşım sağlayacak, sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma beden eğitimi derslerinde zihinsel yetersizliklere sahip çocuklarla çalışırken eksikliğini hissettikleri beceriler üzerinde duracaktır. Bu çalışmanın uygulanması zihinsel yetersizlik ile ilgilenen uzmanların, sınıf öğretmenlerinin, özel eğitim destek biriminin ve okul yöneticilerinin yakın iş birliğini gerektirmektedir. Bu nedenle, bu çalışmada sunulacak bilgiler zihinsel yetersizliği olan çocukların, kaynaştırma beden eğitimi dersindeki ihtiyaçlarının en iyi şekilde karşılanması konusunda sınıf öğretmenlerine yol gösterecektir.

2.GEREÇ VE YÖNTEM

Bu araştırmanın amacı zihinsel yetersizlik bilincini artırmak ve desteklemek için ilköğretim birinci kademe okullarında yer alan kaynaştırma sınıflarında beden eğitimi derslerine giren sınıf öğretmenlerine yönelik bir rehber kitap hazırlamaktır. Bu rehber kitapta zihinsel yetersizliği olan öğrencinin bireysel ihtiyaçları üzerinden yola çıkarak, plan ve prosedürler dahilinde hazırlanmış kaynaştırma sınıfları için uygun stratejiler bulmaktır.

2.1. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın katılımcılarını, 2010–2011 eğitim öğretim yılında Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüklerine bağlı bulunan ve il merkezi sınırları içinde yer alan resmi ilköğretim okullarının kaynaştırma uygulamalarını yürüten uzmanlar ve sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır.

Araştırmanın katılımcılarının belirlenmesi amacıyla, Ankara Rehberlik ve Araştırma Merkezi (RAM) Müdürlüğü ile görüşülmüş ve Ankara il merkezindeki okullarda, hafif veya orta derecede zihinsel yetersizlik tanısı nedeniyle hakkında kaynaştırma kararı alınmış olan öğrencilerin öğrenim gördükleri ilköğretim okullarının listesi edinilmiştir. Daha sonra bu okulların listeleri çıkarılmıştır. Araştırmacı, Milli Eğitim Müdürlüğü'nden aldığı izin onayı ile (EK 3) uzmanları ziyaret etmiştir ve rehber kitabını soruları ile birlikte (EK 1) teslim etmiştir. Uzmanların rehber kitabı gözden geçirmeleri için 2 hafta süre verilmiştir. Sonra Milli Eğitim Müdürlüğünden aldığı izin onayı ile (EK 3) okulların yöneticilerini ziyaret etmiştir. Araştırmacı öncelikle okul müdürü ile görüşerek yapılacak araştırmanın amacı ve araştırmanın ne şekilde gerçekleştirileceği ile ilgili bilgi vermiştir. Okul müdürlerinin onaylarını alarak sınıf öğretmenleri ile görüşme yapılmıştır. Bu görüşmede öğretmenlere rehber kitabı ve sorular (EK 2) verilmiştir. Katılımcılara rehber kitabı gözden geçirmeleri için 2 hafta süre verilmiştir. Araştırmayı 3 uzman (Beden eğitimi ve spor yüksek okulunda 9 yıl deneyime sahip olan bir öğretim üyesi, 13 yıl deneyime sahip olan bir rehber öğretmen ve 8 yıl deneyime sahip olan bir beden eğitimi öğretmeni) ve 50 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Başlangıçta 57 öğretmen varken öğretmenlerden 4 öğretmen rehber kitabı kabul etmedi, 3 öğretmen sorulara cevap vermedi ve sayı 50' ye düşmüştür. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 44'ü kadın ve 6'sı erkektir. Öğretmenlerin hizmet yılları çoğunlukla 10 yılı üstündedir. 29 öğretmen kaynaştırmaya yönelik hizmet içi eğitim almışlar ama onlar için çok yararlı olmadığını söylemişlerdir.

Çizelge 2.1. Araştırmaya katılan öğretmenlerin kişisel özellikleri

Kişisel özellik	Frekans	Yüzde %
Kadın	44	88
Erkek	6	12
Hizmet içi eğitim aldı	29	58
Hizmet içi eğitim almadı	21	42

2.2. Veri Toplama Aracı

2.2.1. Rehber Kitap

Rehber kitabın bölümlerini oluşturmak için ana başlıklar oluşturuldu. Ana başlıklaraşağıdaki gibidir:

- Önsöz
- Kaynaştırma eğitimi
- Hareket eğitim modeli
- Zihinsel yetersizliği olan birey
- Etkinlikler
 - Yer değiştirme hareketleri
 - Nesne kontrol hareketleri
 - Dengeleme hareketleri

Rehber kitapta uzman kişilerin önerilerini yazabileceği bölümleri oluşturmak için kutucuklar eklerde belirtildi.

Rehber kitap erişilebilirlik sağlamak amacıyla kısa bir formatta sunuldu. Öğretmenlerin kolay okuyabileceği şekilde tasarlandı. Gerçekdeneyimler ve zihinsel yetersizliği olan kişilerin bakış açıları gibi anlaşırılığı artırmak ve sınıf içinde uygulamayı kolaylaştırmak için ekler ilave edildi.

2.2.2. Sorular

2.2.2.1. Kılavuz Hakkındaki Uzmanların Görüşleri

1. Meslekigörüşünüze göre, öğretmenlerin kendi sınıflarında öğrencilere önerilen stratejilere başvuracaklarını düşünüyor musunuz?
2. Rehber kitabında sunulan içeriği doğru buluyor musunuz?
3. Bu rehber kitabın etkileyciliği hakkında ne düşünüyorsunuz?
4. Bu rehber kitabın zayıf noktaları hakkında ne düşünüyorsunuz?
5. Bu rehber kitabı düzeltmek için neler yapılabilirdi?

2.2.2.2. Kılavuz Hakkındaki Öğretmen Görüşleri

1. Rehber kitabı yararlı buldunuz mu?
2. Rehber kitabın formatının okunmasını anlaşılmasını kolay buldunuz mu?
3. Size göre öğretmenler kendi sınıflarında öğrencilerle önerilen stratejilere başvuracaklar mı?
4. Rehber kitabı inceledikten sonra farklı derecede zihinsel yetersizlikleri olan öğrenciler hakkında yeni olarak ne öğrendiniz?
5. Bu rehber kitabı düzeltmek için ne yapılabileceğini düşünüyorsunuz?

2.3. Veri Toplama

Araştırmada zihinsel yetersizliği olan öğrenci gruplarıyla çalışan kaynaştırma sınıföğretmenleri, rehber öğretmenleri ve beden eğitimi öğretmenlerine yönelik 5 soru hazırlandı. Soru sonucu elde edilen bulgular dayanak olarak kullanıldı. Rehber kitaptaki bilgilerin doğruluğunu denetlemek, bilgilerin nerelerde kullanılacağını belirlemek ve eksikliklerinin düzeltilmesi için zihinsel yetersizlik alanındaki 3 uzman ve 50 öğretmen tarafından gözden geçirilip yeniden tasarlandı. Rehber kitabın analizi elden dağıtılan soruyoluyla yapılmıştır.

Bu sorular, rehber kitabın eksiklerini gidermek ve doğruluğunu ispatlamak için açık uçlu sorulardan oluşturulmuştur. Cevaplara tek tek bakılarak gerekli değerlendirme ve düzenlemeler yapılmıştır.

Rehber kitapta okul bünyesinde ve okul dışındaki çalışanların doldurması için boş kutucuklar belirlendi. Böylece rehber kitabı okuyan kişi boşlukları doldurarak kitabın bir sonraki öğretmenlere farklı alanlardaki bilgilerin genişleyerek ulaşması beklenmektedir. Böylelikle uygulanan sınıf stratejilerinden hangisinde başarılı hangisinde başarısız olduğu bilinebilecektir.

2.4. Uzman Gözden Geçirme

Rehber kitabın uzman incelemesi ilk aşamada yapılmıştır. Uzmanlar, zihinselyetersizlik alanında uzmanlıklarına göre seçilmiştir. Bu proje için düşünülen uzmanların ölçütleri şunlardır:

(a)bu alanla ilgili düşünce ve tutumları (b) zihinsel yetersizlik alanındaki güncel bilgileri. Uzman kişilerin incelemelerinden sonra alınacağı bildirimler neticesinde düzeltmeler yapılmıştır. Rehber kitabın bir taslağı, sorular(Ek 1-2)ve izin yazısı (Ek 3) birlikte araştırma projesinin kısa bir açıklaması verilmiştir. Katılımcılara rehber kitabı gözden geçirmeleri için 2 hafta süre verilmiştir. Sorular,rehber kitabın eksiklerini gidermek ve doğruluğunu ispatlamak için açık uçlu sorulardan oluşturulmuş ve geliştirilmiştir.

2.5. Öğretmen Katılımcıların İncelemeleri

Rehber kitabın uzman incelemesi ilk aşamada yapıldı. Bu projenin değerlendirmesine sınıf öğretmenleri, beden eğitimi öğretmenleri ve rehber öğretmenler gönüllüolarak katıldı. Toplamda araştırmaya 50 sınıf öğretmeni, 1 öğretim üyesi,1 beden eğitimi öğretmeni, 1 rehber öğretmen katılmıştır. Katılımcılar bu alandaki deneyimlerine, bilgilerine, düşünce ve tutumlarına göre seçildi. Öncelikle araştırmayla ilgili bir izin yazısı hazırlandı. Rehber kitabın bir taslağı oluşturuldu. Rehber kitapla ilgili konularda katılımcıların cevaplandırması istendiği bir anket oluşturuldu. Hazırlanan bu kaynaklar ise elden vermek yoluyla katılımcılarla temasa geçildi. Rehber kitabı incelemeleri ve soruları cevaplandırmaları için katılımcılara belirli bir süre verildi. Sorular, rehber kitabın eksiklerini gidermek ve doğruluğunu ispatlamak için açık uçlu sorulardan oluşturulmuş ve geliştirilmiştir.

2.6. Veri Analizi

Bu araştırmada betimsel istatistik (frekans, yüzdeler) kullanılmıştır. Uzmanların ve öğretmenlerin yanıtlarının toplanmasından sonra frekans ve yüzde değerler kullanılarak yorumlar tablolar halinde sunulmuştur.

3.BULGULAR

Bu araştırmada, bir beden eğitim öğretmeni, bir rehber öğretmen çalışmaya uzman olarak katılmıştır. Diğerleri 50 sınıf öğretmenidir. Her iki grupta incelediği kılavuz kitapçık hakkındaki görüşlerini soruları cevaplayarak belirtmişlerdir.

Eğitimcilerin 5 soru için verdiği cevaplar ile kılavuz kitabın güçlü, zayıf, doğru, yanlış ve eksik yönleritespit edilmiştir. Bu tespitler ve eğitimcilerin bilgileri ve önerileri doğrultusunda kitapçık yeniden ele alınmıştır. Uzmanların geri bildirimleri açık uçlu olarak istenmiştir.

3.1. Zihinsel Yetersizlik Alanındaki Uzmanların Yorumları

Üç uzman “Mesleki görüşünüze göre, öğretmenlerin kendi sınıflarında öğrencilere önerilen stratejilere başvuracaklarını düşünüyor musunuz?” sorusuna olumlu yanıt vermişlerdir. Sınıf öğretmenlerinin bu stratejileri uygularken kendi stratejilerini de geliştirebileceklerini belirtmişlerdir. Uzmanların ikinci soru olan “Rehber kitabında sunulan içeriği doğru buluyor musunuz?” sorusuna olumlu cevap vermişlerdir. Kitabın anlaşılır olduğunu, anlatımının açık ve anlaşılır olduğunu belirtmişlerdir. Uzmanlar 3. Soru olan “Bu rehber kitabın etkileyciliği hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna olumlu yanıt vermişlerdir. Stratejiler kısmını ve oyunların resim ile anlatılmasının daha etkileyici olduğunu belirtmişlerdir. Uzmanlar 4. Soruolan “Bu rehber kitabın zayıf noktaları hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna, yazım hataları ve zihinsel yetersizliği olan bireyin tanısının DSM’e göre yapılmasının kitabın zayıf yönleri olarak belirtmişlerdir. 5. Soru olan “Bu rehber kitabı düzeltmek için neler yapılabilirdi?” sorusuna yazım dili yeniden düzenlenmeli, hareket eğitim modelinin bazı kısımlarının çıkarılması olarak yanıtlamışlardır.

Uzmanların, %100’ü sınıf öğretmenlerinin bu stratejileri uygularken kendi stratejilerini de geliştirebileceklerini belirtmişlerdir (Çizelge3.1).

Çizelge 3.1. Uzmanların, 1. Soru İle İlgili Görüşlerine Ait Bulgular

Cevaplar	Frekans	Yüzde%
Sınıf öğretmenlerinin bu stratejileri uygularken kendi stratejilerini de geliştirebileceklerini belirtmişlerdir.	3	100
Toplam	3	100

Uzmanların, % 33,3'ü kitabın anlaşılır olduğunu ve %66,6'si anlatımının açık ve anlaşılır olduğunu belirtmişlerdir (Çizelge 3.2).

Çizelge 3.2. Uzmanların, 2. Soru İle İlgili Görüşlerine Ait Bulgular

Cevaplar	Frekans	Yüzde %
Kitabın anlaşılır olduğunu belirtmişlerdir	1	33.3
Anlatımının açık ve anlaşılır olduğunu belirtmişlerdir	2	66.6
Toplam	3	100

Uzmanların % 33,3'ü stratejiler kısmının etkileyici olduğunu belirtmişlerdir, %33,3'ü oyunların resim ile anlatılmasının daha etkileyici olduğunu belirtmişlerdir ve %33,3'ü stratejiler kısmını ve oyunların resim ile anlatılmasının daha etkileyici olduğunu belirtmişlerdir (Çizelge 3.3).

Çizelge 3.3. Uzmanların, 3. Soru İle İlgili Görüşlerine Ait Bulgular

Cevaplar	Frekans	Yüzde %
Stratejiler kısmı etkileyici olduğunu belirtmişlerdir	1	33.3
Oyunları resim ile anlatılması daha etkileyici olduğunu belirtmişlerdir	1	33.3
Stratejiler kısmını ve oyunları resim ile anlatılması daha etkileyici olduğunu belirtmişlerdir	1	33.3
Toplam	3	100

Uzmanların, %66,6'si, yazım hatalarının olduğunu ve %33,3'ü zihinsel yetersizliği olan bireyin tanısının DSM'e göre yapılmasını kitabın zayıf yönleri olarak belirtmişlerdir (Çizelge 3.4).

Çizelge 3.4. Uzmanların, 4. Soru İle İlgili Görüşlerine Ait Bulgular

Cevaplar	Frekans	Yüzde %
Yazım hataları var	2	66.6
Zihinsel yetersizliği olan bireyin tanısının DSM'e göre yapılması kitabın zayıf yönleri olarak belirtmişlerdir	1	33.3
Toplam	3	100

Uzmanlar, %66,6'si yazım dili yeniden düzenlenmeli ve %33,3'i hareket eğitim modelinin bazı kısımlarının çıkarılmasını belirtmişlerdir (Çizelge3.5).

Çizelge 3.5. Uzmanların, 5. Soru İle İlgili Görüşlerine Ait Bulgular

Cevaplar	Frekans	Yüzde %
Yazım dili yeniden düzenlenmeli	2	66.6
Hareket eğitim modelinin bazı kısımlarının çıkarılması söylenmiş	1	33.3
Toplam	3	100

3.2. Zihinsel Yetersizlik Alanındaki Öğretmenlerin Yorumları

Elli kaynaştırma öğretmeni ilk soru olan “Rehber kitabını yararlı buldunuz mu?” sorusuna içeriğin yararlı olduğunu belirtmiştir. Gayet açıklayıcı ve farklı yetenek seviyelerindeki öğrencilerle ders işlenişin de faydalı bir kaynak olduğunu belirtmişler.

İkinci soru olan “Rehber kitabın formatının okunmasını anlaşılmasını kolay buldunuz mu?” sorusuna 50 öğretmen içeriğin yararlı olduğunu belirtmiştir. Etkinliklerin görsellerle desteklenmiş olması kolaylık sağladığını, basit dilde ve anlaşılır bir şekilde hazırlandığını, kitabın genel anlamda açık ve anlaşılır bir dille yazıldığını ama hareket eğitim modelinin daha uygun ve farklı yazılması gerektiğini belirtmişler.

Üçüncü soru olan “Size göre öğretmenler kendi sınıflarında öğrencilerle önerilen stratejilere başvuracaklar mı?” sorusuna 50 öğretmen etkinliklere başvuracaklarını ve stratejilerin daha açıklayıcı olmasını belirtmişler.

Dördüncü soru olan “Rehber kitabı inceledikten sonra farklı derecede zihinsel yetersizlikleri olan öğrenciler hakkında yeni olarak neler öğrendiniz?” sorusuna 47 öğretmen olumlu, 3 öğretmen olumsuz yanıt vermiştir. Oyunda hangi yöntemler ve tekniklerin kullanmasını ve basit hareketleri öğrenmelerini, daha özel ve daha nitelikli bir ders yapabilmelerini ve beden eğitimi dersinde aktif olabileceklerini, zihinsel yetersizlikleri olan öğrencilerin daha kaliteli eğitim alabilmeleri ve kendilerini daha iyi hissedeceklerini ve öğrencilere göre malzeme, görev, kural, eğitici uyarlamalarını öğrenmelerine belirtmişler. Diğer üç öğretmen ise özel eğitim öğretmeni için yeni bir şeyin olmadığını belirtmiştir.

Beşinci soru olan “Bu kitabı düzeltmek için ne yapılabileceğini düşünüyorsunuz?” sorusuna 50 öğretmen olumlu yanıt vermiştir. Etkinliklerin daha da çoğaltılmasını ve daha fazla örnek

verilmesi, dikkat yoğunlaştırıcı, sıra bekleme ve gruba ait olma gerektiren etkinlikler ve beden eğitimi dersine yönelik kazanımlar kısmını eklenmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Sınıf öğretmenlerinin, %86'si açıklayıcı ve %14'ü farklı yetenek seviyelerindeki öğrencilerle ders işlenişin de faydalı bir kaynak olduğunu belirtmişler (Çizelge3.6).

Çizelge 3.6. Sınıf Öğretmenlerin, 1. Soru İle İlgili Görüşlerine Ait Bulgular

Cevaplar	Frekans	Yüzde %
Açıklayıcıdır	43	86
Farklı yetenek seviyelerindeki öğrencilerle ders işlenişin de faydalı bir kaynak olduğunu belirtmişler	7	14
Toplam	50	100

Sınıf öğretmenlerinin, %82'si etkinliklerin görsellerle desteklenmiş olması kolaylık sağlamasını, %2'si basit dilde yazılmasını, %2'si anlaşılır bir şekilde hazırlanmasını, %2'si kitap genel anlamda açık ve anlaşılır bir dille yazılmasını ve %12'si hareket eğitim modelinin daha uygun ve farklı yazılmasını belirtmişler (Çizelge 3.7).

Çizelge 3.7. Sınıf Öğretmenlerin, 2. Soru İle İlgili Görüşlerine Ait Bulgular

Cevaplar	Frekans	Yüzde %
Etkinliklerin görsellerle desteklenmiş olması kolaylık sağlamış	41	82
Basit dilde yazılmış	1	2
Anlaşılır bir şekilde hazırlanmış	1	2
Kitap genel anlamda açık ve anlaşılır bir dille yazılmış	1	2
Hareket eğitim modelinin daha uygun ve farklı yazılmasını belirtmişler.	6	12
Toplam	50	100

Sınıf öğretmenleri, %94'i etkinliklere başvurmalarını ve %6'si stratejilerin daha açıklayıcı olmasını belirtmişler (Çizelge 3.8).

Çizelge 3.8. Sınıf Öğretmenlerin, 3. Soru İle İlgili Görüşlerine Ait Bulgular

Cevaplar	Frekans	Yüzde %
Etkinliklere başvurmalarını belirtmişler.	47	94
Stratejilerin daha açıklayıcı olmasını belirtmişler.	3	6
Toplam	50	100

Sınıf öğretmenleri, %34'i oyunda hangi yöntemler ve tekniklerin kullanmasını, %4'i basit hareketleri öğrenmelerini belirtmişlerdir. %2'si daha özel ve daha nitelikli bir ders yapabilmelerini, %4'si beden eğitimi dersinde aktif olabileceklerini, %10'i zihinsel yetersizlikleri olan öğrencilerin daha kaliteli eğitim alabilmelerini ifade etmişlerdir. %16'si zihinsel yetersizlikleri olan öğrencilerin kendilerini daha iyi hissedeceklerini, %24'i öğrencilere göre malzeme, görev, kural, eğitici uyarlamalarını öğrenmelerine, %6'si özel eğitim öğretmenliği yaptıkları için yeni bir şeyin olmadığını belirtmişler (Çizelge 3.9).

Çizelge 3.9. Sınıf Öğretmenlerin, 4. Soru İle İlgili Görüşlerine Ait Bulgular

Cevaplar	Frekans	Yüzde %
Oyunda hangi yöntemler ve tekniklerin kullanmasını öğrenmişler	17	34
Basit hareketleri öğrenmelerini belirtmişler	2	4
Daha özel ve daha nitelikli bir ders yapabilmelerini belirtmişler	1	2
Beden eğitimi dersinde aktif olabileceklerini belirtmişler	2	4
Zihinsel yetersizlikleri olan öğrencilerin daha kaliteli eğitim alabilmelerini belirtmişler	5	10
Zihinsel yetersizlikleri olan öğrencilerin kendilerini daha iyi hissedeceklerini belirtmişler	8	16
Öğrencilere göre malzeme, görev, kural, eğitici uyarlamalarını öğrenmelerine belirtmişler	12	24
Özel eğitim öğretmenliği yaptıkları için yeni bir şeyin olmadığını belirtmişler	3	6
Toplam	50	100

Sınıf öğretmenleri, %62'si etkinliklerin daha da çoğaltılmasını, %32'si daha fazla örnek verilmesini, %2'si dikkat yoğunlaştırıcı, sıra bekleme ve gruba ait olma gerektiren etkinlikler yer verilmesini, %4'i beden eğitimi dersine yönelik kazanımlar kısmını eklenmesi gerektiğini belirtmişlerdir (Çizelge 3.10).

Çizelge 3.10. Sınıf Öğretmenlerin, 5. Soru İle İlgili Görüşlerine Ait Bulgular

Cevaplar	Frekans	Yüzde %
Etkinliklerin daha da çoğaltılmasını belirtmişlerdir	31	62
Daha fazla örnek verilmesini belirtmişlerdir	16	32
Dikkat yoğunlaştırıcı, sıra bekleme ve gruba ait olma gerektiren etkinlikler yer verilmesini belirtmişlerdir	1	2
Beden eğitimi dersine yönelik kazanımlar kısmını eklenmesi kısmını belirtmişlerdir	2	4
Toplam	50	100

4.TARTIŞMA

Zihin yetersizliği olan öğrencilerin akranlarına göre birçok beceride gerilik gösterdiği bilinen bir gerçektir. Bu geriliğin zengin bir kaynaştırma eğitim programıyla mümkün olduğunca azaltılabileceği görölmektedir. Bu araştırmada elde edilen bulgular hazırlanan kaynaştırma beden eğitimi rehber kitabının, ilköğretim1-3 Beden eğitimi derslerinde öğrencilerin üzerinde olumlu katkıları olabileceğini, sınıf öğretmenleri tarafından kullanılabileceğini göstermektedir.

Sınıf öğretmenleri çocuğun istenilmeyen davranışlarının yok edilmesinde ve istenilen davranışların kazandırılmasında en önemli kaynaktır. Bu nedenle öğretmenlerin sınıf ortamına zihin yetersizliği olan bir öğrenci katıldığında; ortamı yadırgamaması, akranlarına alışması, onlarla iletişime geçmesi ve diğer öğrencilerin zihin yetersizliği olan öğrenciyi aralarına almalarında, etkinlikleri beraber yapmalarında kullanılacak öğretim yöntem ve tekniklerini iyi uygulaması gerekir.

Bu çalışmada hazırlanan rehber kitabın bulgularına göre, sınıf öğretmenleri kaynaştırma sınıflarında faydalı bir kaynak olduğunu belirtmektedir. Etkinliklerin resimlerle desteklenmesi kolaylık sağlamasında ve kitabın genel anlamda açık ve anlaşılır bir dille yazıldığı ifade edilmiştir. Etkinlikler ve stratejilerin gayet açıklayıcı olduğu belirtilmektedir. Oyun kısmındaki yöntemler ve teknikleri kullanarak ve basit hareketleri öğreterek, daha nitelikli bir ders yapabilmeyi sağlayabilecek ve sınıf öğretmenleribeden eğitimi derslerinde kaynaştırma stratejilerini öğrenmeleri veuyarlamalarınınsıl yapabileceklerininigösterenbolca örnek vardır. Bu nedenle beden eğitimi dersinde, zihinsel yetersizlikleri olan öğrencilerin daha kaliteli eğitim alabilmeleri sağlanabilecektir.

5.SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak, araştırma bulgularına göre, bu rehber kitap kaynaştırma sınıf öğretmenlerinin, oyunlarda kullanılacak yöntem, stratejiler ve sonra daha kaliteli dersler işleyebilmelerine ve beden eğitimi dersindedaha aktif olmalarınadestek verecektir. Öğrencinin davranışlarının farkına varmasını sağlayabilecektir.

Kaynaştırma bedeneğitimi dersindesınıf öğretmenleri ile öğrencileriniletişime geçmesi, diğer öğrencilerin zihinsel yetersizliği olan öğrenciyi aralarına almaları, etkinlikleri beraber yapmalarında kullanılacak öğretim yöntem ve teknikleriuzman ve sınıf öğretmeni görüşleri alınarak düzenlenmiştir. Bu haliyle rehber kitap sınıf öğretmenin beden eğitimi derslerinde işlerini kolaylaştıracağı söylenebilir.

Hareket eğitim modeli ile bilgilendirme kısmı genişletilmiştir. Etkinlikler çoğaltılmış ve fazla örnek verilmiştir.

Kaynaştırma sınıfında görev yapan sınıf öğretmenleri, herhangi biryetersizliği olan çocuklar ile çalışmak için ne uygun hizmet öncesi ne de hizmet içi eğitim almışlardır. Bu nedenle beden eğitim derslerinde rehber kitapları yetersizliği olan diğer gruplar için de hazırlanması gerekmektedir.

ÖZET

Kaynaştırma Sınıfları Beden Eğitimi Derslerinde Zihinsel Yetersizlikleri Olan Öğrencilerle Çalışan Sınıf Öğretmenlerine Yönelik Rehber Kitap Hazırlama

Bu çalışmanın amacı zihinsel yetersizliği olan bireyler hakkında bilinci artırmak ve desteklemek için ilköğretim okulları birinci kademesinde kaynaştırma sınıf öğretmenlerine yönelik bir rehber kitap hazırlamaktır. Bu rehber kitapta zihinsel yetersizliği olan öğrencinin bireysel ihtiyaçları üzerinden yola çıkarak, kaynaştırma sınıfları için uygun stratejiler yer bulunmaktadır. Bu çalışmada zihinsel yetersizliği olan bireylerle ilgili kitaplar, çeşitli dokümanlar incelenerek bilgi toplanmıştır. Araştırmada zihinsel yetersizliği olan öğrencilerle çalışan sınıf öğretmenleri, rehber öğretmenleri ve beden eğitimi öğretmenlerine 5 sorudan oluşan bir anket dağıtıldı. Eğitimcilerin 5 soru için verdiği cevaplar ile rehber kitabın güçlü, zayıf, doğru, yanlış yönleri tespit edildi. Eğitimcilerin bilgileri ve önerileri doğrultusunda kitapçık yeniden düzenlendi. Rehber kitaptaki bilgilerin doğruluğunu denetlemek, bilgilerin ne kadarının kullanıldığını belirlemek ve eksikliklerini saptamak için zihinsel yetersizlik alanındaki uzman ve 50 öğretmen tarafından gözden geçirilmiştir. Rehber kitap, anlaşılabilirliği sağlamak amacıyla kısa yazıldı. Öğretmenlerin gerçek deneyimlerini diğer öğretmenlerle paylaşmaları için rehber kitapta her bölümün sonuna inceleyen kişilerin düşünceleri eklendi.

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi, Kaynaştırma sınıfları, Zihinsel yetersizlik

SUMMARY

Development Of A Guide Book For Elementary School Teachers In Inclusionary Physical Education For Students With Mental Retardation

The purpose of this study is to raise awareness about those who suffer from mental incompetence and to prepare a guide book oriented to the inclusion class teachers at the first stage of elementary schools in order to support these people. In this guide book, appropriate strategies for inclusion classes are available by starting from over the individual needs of the student who suffer from mental incompetence. This study is formed by gathering information through investigating books, thesis that are related to the individuals suffering from mental incompetence. In the research, a survey was distributed to class teachers, guidance teachers and physical education teachers who work with students suffering from mental incompetence. Strong, weak, right, wrong parts of this guide book are determined via the responses given by educators for 5 questions. Booklet was prepared again in line with the information and recommendation of educators. It was reviewed by 3 people who are expert on mental incompetence field and by 50 teachers in order to check the accuracy of the information written in the guide book, to determine to what extend the information are used and to detect the missing parts. In order to provide understandability, guide book was submitted in a short format. Ideas of those who perform investigation are added at the end of each part on guide book for making teachers share their real experiences with other teachers.

Key Words: Mainstreaming class, Mental Retardation, Physical Education

KAYNAKLAR

- AAMR/AMERICAN ASSOCIATION ON MENTAL RETARDATION.(1993). Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders.Washington,D.C.:American Psychiatric Association, p.: 44-45.
- ALLEN, K. E.,COWDERY, G. E. (2005).The Exceptional Child Inclusion in Early Childhood Education. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi. Fen Bilimler Enstitüsü.
- ARACI, H. (2001).Beden Eğitimi Ders Programları İlk Öğretim 1.Kademe.Ankara: Nobel Yayınları. s.:152
- ATAY,(1995). Özürlü Çocukların Normal Yaşıtlarıyla Birlikte Eğitim Aldıkları Kaynaştırma Programlarına Karşı Öğretmen Tutumları Üzerine Bir İnceleme.Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- BATU, E. S. (1998). Özel gereksinimli öğrencilerin kaynaştırıldığı bir kız meslek lisesindeki öğretmenlerin kaynaştırmaya ilişkin görüş ve önerileri. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi.
- BATU, S.,KIRACAALİ İFTAR, G. (2005).Kaynaştırma.Ankara: Kök YayıncılıkBinet.
- BLACKHURST, A. E.,BERDINE, W. H. (1993).An Introduction to Special Education. U.S.A: Harper Collins,p.:218_233.
- BLAZOVIC, R. R. (1972). The Attitudes Of Teacher, Parents And Student Toward Integrated Programs For Borderline Educable Mentally Retarded Students. *Dissertation Abstracts International*,p.:32.
- BLOCK,E.M. (2000). A teachers guide to including students with disabilities in regular physical education. Baltimore: Paul H. Brookes Publishing Co. In: *Handbook of physical education*, p.: 752-766.
- BLOCK, M.E.,CONTSER, P., MONTGOMERY, R., FLYNN, L., MUNSON, D., DEASE, R. (2001).Effects of Middle School-Aged Partners on the Motor and Affective Behaviors of Students with Severe Disabilities.*Palaestra*, **17(4)**: 34-39.
- BRICKER, D. D.,BRICKE W. A. (1977). A Developmentally Integrated Approach To Early Invention. *Education And Training Of The Mentally Retarded*,**2**:100-108.
- CAPON, J. (1994). Basic movement activities, Perceptual-motor development series.U.S.A: Front Row Experience Publisher, p.: 15-16.
- CİRHİNLİOĞLU, F. G. (2001). Çocuk Ruh Sağlığı ve Gelişimi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- CONWAY, R. F.,GOW, L.(1988).Mainstreaming special student with mild handicaps through group instruction.*Remedial and special education*,**9(5)**:34-41.

- CULATTA, R. A., TOMPKINS, J. R. (1999). Teacher Education and Special Education. In: *The Teacher Education Division of the Council for Exceptional Children*, p.: 195-199.
- ÇAĞLAR, D. (1979). Geri zekalı çocuklar ve eğitimleri. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, s.: 82.
- DEPARTMENT FOR EDUCATION AND EMPLOYMENT/QUALIFICATIONS AND CURRICULUM AUTHORITY. (1999). In: *The National Curriculum Handbook for Secondary Teachers in England, Key Stages 3 and 4*, London: DFEE and QCA.
- DEPAUW, K. (2000). Social-cultural context of disability: Implications for scientific inquiry and professional preparation. *Quest*, **52(4)**: 358-368.
- DİKEN, H. I. (1998). Sınıfında zihinsel engelli çocuk bulunan ve bulunmayan sınıf öğretmenlerinin zihinsel engelli çocukların kaynaştırılmasına yönelik tutumlarının karşılaştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi. Bolu.
- DİKEN, H. I., SUCUOĞLU, B. (1999). Sınıfında zihin engelli çocuk bulunan ve bulunmayan sınıf öğretmenlerinin zihin engelli çocukların kaynaştırılmasına yönelik tutumlarının karşılaştırılması. *Özel Eğitim Dergisi*, **2(3)**: 25-39.
- DOWN, P. (1995). Physical education for children with disabilities. Canberra: Australian Sport Commission. In: *Handbook of physical education*, p.: 752-766.
- DÖNMEZ, B. N., AVCİ, N., ARSLAN, N. (1997). Entegrasyona katılan ve katılmayan bireylerin entegrasyona ilişkin görüşlerinin incelenmesi. Eskişehir: Karatepe Yayınları.
- ERİPEK, S. (1996). Zihinsel engelli çocuklar. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, s.: 137-148.
- ERİPEK, S. (2003). Okul öncesi dönemde özel eğitim. *Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Dergisi*, **756**: 16-41.
- GENÇÖZ, F. (1997). The effects of basketball training on the maadaptive behaviours of trainable mentally retarded children. *Research in developmental disabilities*, **18**: 1-8.
- GOODWIN, D. L., WATKINSON, E. J. (2000). Inclusive physical education from the perspective of students with physical disabilities. *Adapted Physical Activity Quarterly*, **17(2)**: 144-160.
- GÜRSEL, F., YILDIZ, N. (2008). Temel hareketler kontrol listeleri güvenilirlik çalışması. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, **VI(4)**: 199-205.
- GÜZEL ÖZMEN, R. (2003). Kaynaştırma ortamında eğitimsel düzenlemeler. Ankara: Gündüz Eğitim Yayıncılık, s.: 51-83.
- Hillary Commission for Sport, Fitness and Leisure. (1998). New Zealand: Hillary Commission. In: *Hand book of physical education*, p.: 752-766.
- HOOPER, S. R., UMANSKY, W. (2004). Young children with special needs. New Jersey: Prentice Hall, p.: 90-117.

HUTZLER, Y., FLIESS, O., CHACHAM, A., AUWEELE, Y. (2002). Perspectives of children with physical disabilities on inclusion and empowerment. *Adapted Physical Activity Quarterly*, **19(3)**:300-17.

İLHAN, L. (2008). Eğitilebilir zihinsel engelli çocuklarda beden eğitimi ve sporun sosyalleşmedüzeylerine etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, **16(1)**:315-324.

JOINT ACTIONS PROJECT, (2006). Sports and Physical Activity for Persons with Disabilities – Awareness, Understanding, Action. Belgium: Acco, p.:34-38.

KARGIN, T. (2004). Kaynaştırma Tanımı, Gelişimi ve İlkeleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Özel Eğitim Dergisi*, **5(2)**: 1-13.

KAYOĞLU, H. (1999). Bilgilendiren programının normal sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma ortamındaki işitme engelli çocuklara yönelik tutumlarına etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KLAVINA, A., BLOCK, M.E. (2008). The effect of peer tutoring on interaction behaviors in inclusive physical education. *Adapted Physical Activity Quarterly*, **25**:132-158.

KULAKSIZOĞLU, A. (2003). Çocuk psikolojisi ve gelişimi, farklı gelişen çocuklar. İstanbul: Epsilon yayıncılık, s.: 23-24.

MACMILLAN, D.L. (1982). Mental retardation in school and society. Boston: Little Brown and Company.

MEB, (2000). Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği. Ankara: Milli Eğitim Basımevi, Sekizinci Kısım, Birinci Bölüm.

MEB, (2001). Özel eğitim rehberlik ve danışma hizmetleri genel müdürlüğü, Kekemen bir öğrencim var, Öğretmen El Kitabı, s.: 1-8.

MEB, (2007). Beden eğitimi dersi (1-8 sınıflar öğretim programı ve klavuzu), Ankara, s.: 20.

MEB, (2007). Çocuk gelişimi ve eğitimi zihinsel engelliler. Ankara: Milli Eğitim, s.: 22.

MEB, (2010). İlköğretim okullarında kaynaştırma uygulamalarının değerlendirilmesi. Ankara, s.: 4.

METİN, N. (1997). Okulöncesi eğitimde yeni yaklaşımlar. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Okul öncesi eğitimi sempozyumu.

METİN, N., ÇAKMAK, H. (1998). İlköğretim okullarındaki eğitimcilerin özürlü çocuklarla normal çocukların kaynaştırıldığı programlar hakkındaki düşüncelerinin incelenmesi. 8. *Ulusal Özel Eğitim Kongresi Bildirileri*, p.: 128-139.

NATIONAL ASSOCIATION FOR SPORT AND PHYSICAL EDUCATION. (1995). National physical education standards. Boston: Hill Education. In: *Hand book of physical education*, p.: 752-766.

OYMAK, V. (1997). Zeka özürlü çocukların yetiştirilmesi. Ankara: Sabev Yayınları, s.: 1-33.

ÖZENMİŞ, P. (2000). Zihinsel engelli olan ve olmayan çocukların nesne ile oyun davranışlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

RİZZO, T.I. (1985). Attributes related to teacher' attitudes. *Perceptual and motor Skills*, **60(3)**: 739-742.

SCRUGGS, T. E., MASTROPIERI, M.A. (1996). Teacher perceptions of mainstreaming/inclusion. *A research synthesis. Exceptional children*, **63(1)**: 59-74.

SPODEK, B., SARACHO, O. (1994). Dealing with individual differences in the early childhood classroom. New York: Longman, p.: 101-113.

STAFFORD, S. H., GREEN, V. P. (1996). Preschool integration: Strategies for teachers. *Childhood Education*, **72**: 214-218.

ŞENOL, S. (2006). Çocuk ve gençlik ruh sağlığı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

TAMER, K. (1988). Beden eğitimi ve oyun öğretimi. Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi. Anadolu Üniversitesi Yayınları, s.: 6-8.

TURNBULL, R., TURNBULL, A., SHANK, M., SMİTH, S.J. (2004). Exceptional Lives. New Jersey: Merrill Prentice. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi. Fen Bilimler Enstitüsü.

UĞUR, M.M. (1994). Medikal psikoloji. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

UYŞAL, A. (1995). Öğretmen ve okul yöneticilerinin zihin engelli çocukların kaynaştırılmasında karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi.

UYŞAL, A. (2003). Kaynaştırma uygulaması yapan öğretmenlerin kaynaştırmaya ilişkin görüşler. *13. Ulusal özel eğitim kongresi bildirileri*, p.: 121-135.

VODALA, T. (1978). Active research monograph: Competency-based teacher training and individualized-personalized physical activity. Oakhurst, NJ: Township of Ocean School District. In: *Hand book of physical education*, p.: 752-766.

WERTS, M.G., WOLERY, M., SYNDER, E. D. (1996). Supports and resources associated with inclusive school teachers about need and availability. *The journal of special education*, **30(2)**: 187-203.

WESSEL, J.A. (1983). Quality programming in physical education and recreation for all handicapped person. Champaign, Il: Human Kinetics. In: *Hand book of physical education*, p.: 752-766.

WINNICK, J.P., Short, F.X. (1995). Physical fitness testing of the disabled: Project UNIQUE. Champaign, Il: Human Kinetics. In: *Hand book of physical education*, p.: 752-766.

YIKMIŞ, N. (2006). İl milli eğitim yöneticilerinin kaynaştırma uygulamalarına yönelik görüş ve önerileri. Yüksek Lisans Tezi, Baysal Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

YILDIZ, E., GÜRSEL, F. (2008). İşitme engeli olan çocuklarda hareket eğitim modeli ile yer değiştirme hareketlerinin işlenmesi. *Spor Bilimleri Dergisi. Hacettepe Journal of Sport Sciences*, **19(2)**:111- 124.

[<http://www.egitimportali.com/Ilkogretim/Dokuman/1188/Motorik-Ozelliklere-Gore-Oyunlar.aspx>].

[<http://www.egitimportali.com/Ilkogretim/Dokuman/1188/Motorik-Ozelliklere-Gore-Oyunlar.aspx>].

[<http://www.potaforum.net/showthread.php?t=6548>].

[<http://www.ogretiyorum.net/hareketli-oyunlar>].

[http://www.ilkokuma.com/egitsel_oyunlar/egitsel_oyunlar2.htm].

[<http://www.potaforum.net/showthread.php?t=6548>].

[<http://www.potaforum.net/showthread.php?t=6548>].

EKLER

EK-1:Kılavuz Hakkındaki Uzman Görüşleri

Bu çalışmada kaynaştırma sınıfları beden eğitimi derslerinde zihinsel yetersizlikleri olan öğrencilerle çalışan sınıf öğretmenlerine yönelik rehber kitap hazırlama amacıyla planlanmıştır. Bu rehber kitap ile ilgili 5 soru (Uzman Görüşleri) hazırlanmıştır.Sorulara vereceğiniz cevaplar, bu araştırmanın dışında herhangi bir amaçla kullanılmayacaktır. Göstereceğiniz ilgi için teşekkür ederiz.

1. Rehber kitabında sunulan içeriği doğru buluyor musunuz?
2. Bu rehber kitabın etkileyciliği hakkında ne düşünüyorsunuz?
3. Bu rehber kitabın zayıf noktaları hakkında ne düşünüyorsunuz?
4. Bu rehber kitabın düzeltmek için neler yapılabilirdi?
5. Profesyonel görüşünüze göre, öğretmenlerin kendi sınıflarında öğrencilere önerilen stratejilere başvuracaklarını düşünüyor musunuz?

EK -2:KILAVUZ HAKKINDAKİ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Bu çalışmada kaynaştırma sınıfları beden eğitimi derslerinde zihinsel yetersizlikleri olan öğrencilerle çalışan sınıf öğretmenlerine yönelik rehber kitap hazırlama amacıyla planlanmıştır. Bu rehber kitap ile ilgili 5 soru (Öğretmen Görüşleri) hazırlanmıştır.Sorulara vereceğiniz cevaplar, bu araştırmanın dışında herhangi bir amaçla kullanılmayacaktır. Göstereceğiniz ilgi için teşekkür ederiz.

1. Rehber kitabını yararlı buldunuz mu?
2. Rehber kitabın formatının okunmasını anlaşılmasını kolay buldunuz mu?
3. Size göre öğretmenler kendi sınıflarında öğrencilerle önerilen stratejilere başvuracaklar mı?
4. Rehber kitabı inceledikten sonra farklı derecede zihinsel yetersizlikleri olan öğrenciler hakkında yeni olarak ne öğrendiniz?
5. Bu Rehber kitabı düzeltmek için ne yapılabileceğini düşünüyorsunuz?

EK -3: Milli Eğitim Bakanlığından izin yazısı

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim MüdürlüğüBÖLÜM : İstatistik Bölümü
SAYI : B.R.08.4.MEM.1.06.00.04.312/ 95485
KONU : Araştırma İznii
Elaleh Hoesim AMIRHANDEH

21/11/2010

ANKARA UNİVERSİTESİNE
(Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu)İlgi : a) MEB Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine
Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.
b) Üniversiteniz Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulunun 26/10/2010 tarih ve 854 sayılı
yazısı.Üniversitemiz Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı Spor Eğitimi Bilimleri Yüksek
Lisans Öğrenciniz Elaleh Hoesim AMIRHANDEH'in "Kaynaştırma Sınıfları *Beden
Eğitimi Derslerinde Zihinsel Yetersizlikleri Olan Öğrencilerle Çalışan Sınıf
Öğretmenlerine Yönelik Rehber Kitap Hazırlama" konulu araştırma ile ilgili çalışmaya
yapma isteği Müdürlüğümüzce uygun görülmüş ve araştırmanın yapılacağı İlçe Milli Eğitim
Müdürlüğüne bilgi verilmiştir.Mühürlü anketler (2 sayfadan oluşan) ekte gönderilmiş olup, uygulama yapılacak
sayıda çoğaltılması ve çalışmanın bitiminde iki örneğinin (CD/disket), Müdürlüğümüz
İstatistik Bölümüne gönderilmesini rica ederim.*Aslıhan Öğretmen
menim arkadaşım
yardımcı olursanız
sevinirim
saygılarımla
okulmda*EKLER
Anket (2 sayfa)*Elaleh Hoesim*
Elaleh Hoesim
Müdür a.
Müdür Yardımcısı10.11.2010 953
16.11.2010

EK-4

**KAYNAŖTIRMA SINIFLARI BEDEN EĞİTİMİ DERSLERİNDE ZİHİNSEL
YETERSİZLİKLERİ OLAN ÖĞRENCİLERLE ÇALIŖAN SINIF
ÖĞRETMENLERİNE YÖNELİK REHBER KİTAP**

Elaheh HOSSEİNİ AMİRHANDEH

EDİTÖR

YRD.DOÇ.DR.Ferda GÜRSEL

2011 – ANKARA

İÇİNDEKİLER

Önsöz	vii
1.Kaynaştırma Eğitimi Uygulaması	1
2.Hareket Eğitimi Modeli	5
2.1. Yer Değiştirme Hareketleri	6
2.2. Nesne Kontrolü Hareketleri	6
3.Zihinsel Yetersizliği Olan Bireyi Tanımak	7
4.ETKİNLİKLER	9
4.1. Yer Değiştirme Becerileri	9
4.1.1. Yürüme	9
4.1.1.1. Alan Farkındalığı	9
4.1.1.1.1. Kişisel Alan Farkındalığı	9
4.1.1.1.2. Genel Alan Farkındalığı	10
4.1.1.1.3. Seviyesi	10
4.1.1.1.4. Yönler	11
4.1.1.1.5. Hareketin Yolu	11
4.1.1.1.6. Hareketin Boyutu	11
4.1.1.2. Efor Farkındalığı	11
4.1.1.2.1. Kuvvet	11
4.1.1.2.2. Zaman	11
4.1.1.2.3. Akıcılık	11
4.1.1.3. İlişki Farkındalığı	12
4.1.1.3.1. Eş İle	12
4.1.1.3.2. Araçla	12
4.1.1.3.2.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar	13
4.1.1.3.2.1.1. Malzeme Uyarlaması	13
4.1.1.3.2.1.2. Kural ve Görev Uyarlaması	13
4.1.1.3.2.1.3. Eğitici Uyarlaması	13
4.1.1.3.2.1.4. Çevre Uyarlaması	14
4.1.1.3.3. Grupla	14
4.1.1.3.3.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar	14
4.1.1.3.3.1.1. Malzeme Uyarlaması	14

4.1.1.3.3.1.2. Kural ve Görev Uyarlaması	14
4.1.1.3.3.1.3. Eğitici Uyarlaması	14
4.1.1.3.3.1.4. Çevre Uyarlaması	15
4.1.1.4. Oyun	15
4.1.1.4.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar	15
4.1.1.4.1.1. Malzeme Uyarlaması	15
4.1.1.4.1.2. Kural ve Görev Uyarlaması	15
4.1.1.4.1.3. Eğitici Uyarlaması	15
4.1.1.4.1.4. Çevre Uyarlaması	15
4.1.2. Koşma	17
4.1.2.1. Alan Farkındalığı	17
4.1.2.1.1. Kişisel Alan Farkındalığı	17
4.1.2.1.2. Genel Alan	18
4.1.2.1.3. Yönler	18
4.1.2.1.4. Hareketin Yolu	18
4.1.2.1.5. Zig zag	18
4.1.2.1.6. Kavis	18
4.1.2.2. Ritimle	19
4.1.2.3. Oyun	19
4.1.2.3.1. Elim Sende Oyunu	19
4.1.2.3.1.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar	20
4.1.2.3.1.1.1. Malzeme Uyarlaması	20
4.1.2.3.1.1.2. Kural ve Görev Uyarlaması	20
4.1.2.3.1.1.3. Eğitici Uyarlaması	20
4.1.2.4. Boş ev var mı Oyunu	20
4.1.2.4.1. Kurallar	20
4.1.2.4.1.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar	21
4.1.2.4.1.1.1. Malzeme Uyarlaması	21
4.1.2.4.1.1.2. Kural ve Görev Uyarlaması	21
4.1.2.4.1.1.3. Eğitici Uyarlaması	21
4.1.2.4.2. Yön Bulma	21
4.1.3. Sekme	23
4.1.3.1. Alan Farkındalığı	23

4.1.3.1.1. Hareketin Yolu	24
4.1.3.2. Oyun	24
4.1.3.2.1.Çömelik El Sende	24
4.1.3.2.1.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar	24
4.1.3.2.1.1.1. Malzeme Uyarlaması	24
4.1.3.2.1.1.2. Kural ve Görev Uyarlaması	24
4.1.3.2.1.1.3. Eğitici Uyarlaması	25
4.1.3.2.2. Oyun	25
4.1.3.2.2.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar	25
4.1.3.2.2.1.1. Malzeme Uyarlaması	25
4.1.3.2.2.1.2. Kural ve Görev Uyarlaması	26
4.1.3.2.2.1.3. Eğitici Uyarlaması	26
4.1.4. Sıçrama	27
4.1.4.1. Alan Farkındalığı	27
4.1.4.1.1. Seviyesi	28
4.1.4.1.2. Hareketin Yolu	28
4.1.4.2. Oyun	28
4.1.4.2.1. Kurbağa ve leylekler	28
4.1.4.2.1.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar	29
4.1.4.2.1.1.1. Malzeme Uyarlaması	29
4.1.4.2.1.1.2. Kural ve Görev Uyarlaması	29
4.1.4.2.1.1.3. Eğitici Uyarlaması	29
4.1.5. Gallop (At Sekmesi)	30
4.1.5.1. Alan Farkındalığı	30
4.1.5.1.1. Yönler	30
4.1.5.2. Efor Farkındalığı	30
4.1.5.3. İlişki Farkındalığı	31
4.1.5.4. Oyun	31
4.1.5.4.1. Hopla Midilli	31
4.1.6. Yana KaymaAdımı	32
4.1.6.1. Alan Farkındalığı	32
4.1.6.1.1. Yönler	33
4.1.6.1.2. Hareketin Yolu	33

4.1.6.2. Efor Farkındalığı	33
4.1.6.3. İlişki Farkındalığı	33
4.1.6.4. Oyun	33
4.1.6.4.1. Lideri İzle	33
4.1.6.4.1.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar	34
4.1.6.4.1.1.1. Malzeme Uyarlaması	34
4.1.6.4.1.1.2. Kural ve Görev Uyarlaması	34
4.1.6.4.1.1.3. Eğitici Uyarlaması	34
4.2. Nesne KontrolBecerileri	35
4.2.1.Yukarıdan Atış	35
4.2.1.1.Alan Farkındalığı	35
4.2.1.1.1.Yönler	36
4.2.1.2. Oyun	36
4.2.1.2.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar	36
4.2.1.2.1.1. Malzeme Uyarlaması	36
4.2.1.2.1.2. Kural ve Görev Uyarlaması	36
4.2.1.2.1.3. Eğitici Uyarlaması	36
4.2.1.3. Oyun 2	37
4.2.1.3.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar	37
4.2.1.3.1.1. Malzeme Uyarlaması	37
4.2.1.3.1.2. Kural ve Görev Uyarlaması	37
4.2.1.3.1.3. Eğitici Uyarlaması	37
4.2.2. Yuvarlama	38
4.2.2.1. Alan Farkındalığı	38
4.2.2.1.1. Yönler	39
4.2.2.1.2. Hareketin Yolu	39
4.2.2.2. Efor Farkındalığı	39
4.2.2.3. İlişki Farkındalığı	39
4.2.2.4. Oyun	39
4.2.2.4.1. Koşmalı Tünel Topu	39
4.2.2.4.1.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar	40
4.2.2.4.1.1. Malzeme Uyarlaması	40
4.2.2.4.1.2. Kural ve Görev Uyarlaması	40

4.2.2.4.1.3. Eğitici Uyarlaması	40
4.2.3.Yakalama	41
4.2.3.1. Alan Farkındalığı	41
4.2.3.1.1. Yönler	42
4.2.3.1.2. Hareketin Yolu	42
4.2.3.2. Oyun	42
4.2.3.2.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar	43
4.2.3.2.1.1. Kural ve Görev Uyarlaması	43
4.2.3.2.1.2. Eğitici Uyarlaması	43
4.2.3.3.İstop Oyunu	43
4.2.3.3.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar	43
4.2.3.3.1.1. Malzeme Uyarlaması	43
4.2.4. Voleybol Pas	44
4.2.4.1. Alan Farkındalığı	44
4.2.4.1.1.Yönler	45
4.2.4.2. Oyun	45
4.2.4.3. İpten Top Geçirme Oyunu	46
4.2.4.3.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar	46
4.2.4.3.1.1. Malzeme Uyarlaması	46
4.2.4.3.1.2. Görev ve Kural Uyarlaması	46
4.2.4.3.1.3. Eğitici Uyarlaması	46
4.2.5. Topa Ayakla Vurma (Tekmeleme)	48
4.2.5.1. Alan Farkındalığı	48
4.2.5.1.1. Yönler	48
4.2.5.1.2. Hareketin Yolu	49
4.2.5.2. Efor Farkındalığı	49
4.2.5.3. İlişki Farkındalığı	49
4.2.5.4. Oyun	49
4.2.5.4.1.1. Malzeme Uyarlaması	50
4.2.5.4.1.2. Kural ve Görev Uyarlaması	50
4.2.5.4.1.3. Eğitici Uyarlaması	50
4.2.5.5. Sıçan Oyun	50
4.2.5.5.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar	50

4.2.5.5.1.1. Malzeme Uyarlaması	50
4.2.5.5.1.2. Kural ve Görev Uyarlaması	50
4.2.5.5.1.3. Eğitici Uyarlaması	50
5.Dengeleme Hareketleri:Denge Tanımı	52
5.1. Alan Farkındalığı	52
5.1.1. Yönler	53
5.1.2. Hareketin Boyutu	53
5.2. Efor Farkındalığı	53
5.3. İlişki Farkındalığı	53
5.3.1.Araçlar	53
5.4. Oyun	54
KAYNAKLAR	55

Önsöz

Öğrencileri, uygun ve iyi tasarlanmış hareket eğitimine dahil etmek ve fiziksel etkinlik inançlarını düzeltebilmek, beden eğitimi öğretmenin önemli bir görevi sayılmaktadır.

Bu nedenle, sınıf öğretmeni olarak çocukların farklı yetenek seviyelerine göre Beden Eğitimi programına dahil edilmesi görevi karşılaşılan tüm zorluklara rağmen size düşmektedir.

Bu kitap farklı bakış açıları ile sizin Beden Eğitimi derslerinde bu konuda başarılı olabilmeniz için yol gösterecektir. Çocuklar, farklı yetenek düzeylerinde olsalar da dersleri yinede onlar için uyarlayabilirsiniz.

Beden eğitimi derslerine katılan çocuklar farklı beceri seviyelerine sahiptirler. Beden Eğitimi öğretmeni olarak derse girmeden bir becerinin farklı seviyelerde nasıl uygulanacağı, gelişen yeni durumlara nasıl strateji geliştirileğini bilmelidir.

Bu kitabın hazırlanmasında, öncelikle Beden Eğitimi Programı içerisinde öğrencinin kendi kapasitesini kullanarak, ünite çalışmaları hazırlanmıştır. Her ünite de birlikte öğretim görece zihinsel engeli olan bireye yönelik hareket uyarlamaları bölümü yer almaktadır.

Bu kitapta okuyucular için işlevsel yaklaşım ile, hareket eğitim modeli esas alınarak kavramsal çerçeve sağlanmaya çalışılmıştır. Bu modelde, öğretmen program içinde farklı yeteneklere sahip her öğrenci için uygun zorlukta ders sunabilecektir. Ayrıca öğretmenin kolayca, her zaman bu programları beden eğitimi dersinde kullanabilecektir.

Bu kitap dört bölümde düzenlenmiştir:

1. bölüm: Kaynaştırma eğitimi
2. bölüm: Hareket eğitim modeli
3. bölüm: Zihinsel bireyin tanımı
4. bölüm: Etkinlikler

Kaynaştırma Eğitim

I.Bölümde Kaynaştırma eğitim anlatılmaktadır

Bu bölümde kaynaştırma eğitiminde yetersizliği olan çocuklara beden eğitimi derslerinde öğretimin nasıl olacağı ve yetersizliği olan ve olmayan çocuklara eşit eğitim fırsatının nasıl yaratılacağı konusu üzerinde sınıf öğretmenine ipuçları verir. Kaynaştırma eğitimi uygulamasının tanımı, anlamının açıklamasını kapsar.

II. Bölümde Hareket Eğitim Model hakkında bilgi verir

Bu bölümde, çocuğun yaşını ve bireysel seviyesini de dikkate alarak, beceri uygulanırken aynı zamanda bilişsel sosyal ve duyuşsal gelişimine de katkıda bulunan sistematik bir yaklaşım söz konusudur. Hareket eğitim temel kavramları, hareket becerileri, yer değiştirme ve nesne kontrol hareketleri tanımlanmaktadır.

III. Bölümde Zihinsel yetersizliği olan çocuklar hakkında bilgi verilmektedir

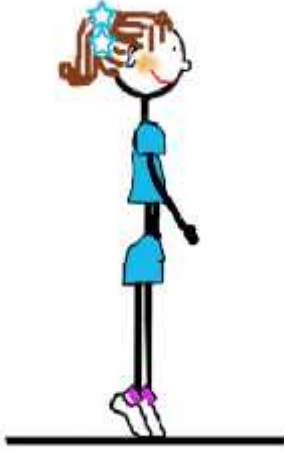
Bu bölümde, zihinsel yetersizliği olan çocukların özellikleri, hoşlandıkları ve yapabilecekleri konusunda sınıf öğretmenine ipuçları vermektedir.

IV. Bölümde Etkinlikler

Bu bölümde etkinlikler yer almaktadır. İlköğretim ilk kademe temel hareketler ilk uç sınıfta, özelleşmiş hareketler ise 4 ve 5. Sınıflarda olacak şekilde beden eğitimi programının bulunur. Beden Eğitim öğretmeni 4 ve 5.Sınıflarından itibaren beden eğitimi derslerine girmektedir. İlk uç sınıfta ise sınıf öğretmenleri beden eğitimi derslerine girmektedir.Sınıf öğretmenleri beden eğitimi derslerinin öğretimine yönelik üniversite eğitimlerinde ders alsalarda yetersizliği olan bireyler beden eğitimi ve spor etkinliklere yönelik ders almamışlardır.Bu nedenle bu bölümde temel hareketler yer değiştirme hareketleri nesne kontrol hareketleri ve dengeleme hareketlerine yönelik etkinliklere yer verilmiştir.Bu etkinlikler ilk öğretim 1-8 sınıflar beden eğitimi programının ilk 3.sınıfa yönelik yapılabilecek etkinlikleri kapsar.Zihinsel yetersizliği olan öğrencinin beden

eğitimderslerinde becerileri yaparken zorlanabileceğı yerler de becerileri nasıl uyarlayabileceklerine yönelik ip uçları bu bölümde verilmiştir.

1.Kaynaştırma Eğitimi Uygulaması

çocukları özel eğitim sınıflarından alıp,
tamamen engeli olmayanlarla birlikte
eğitim vermek anlamına gelmez

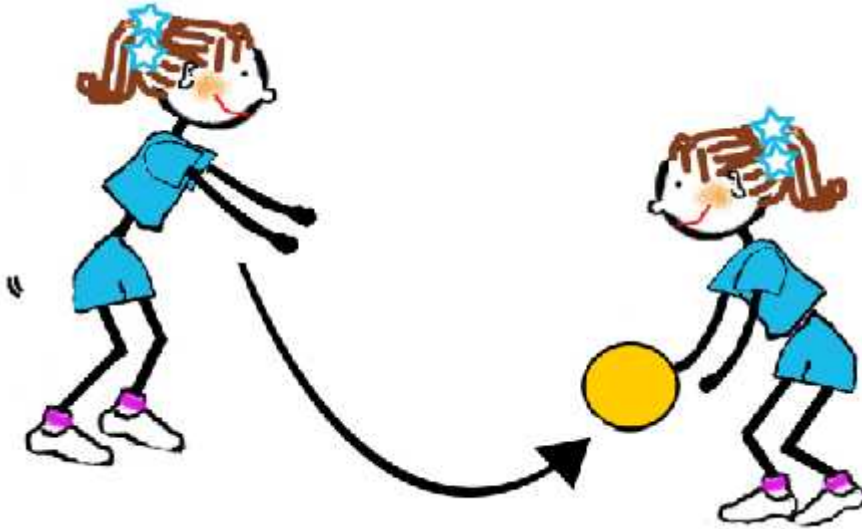
Özel eğitimcileri bir
kenara dışlamayı da
gerektirmez

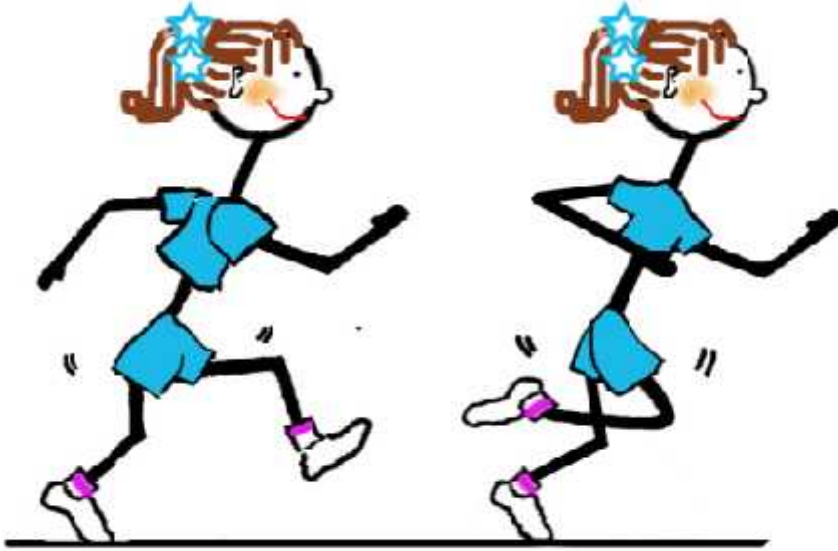

özel eğitim ve destekleyici
hizmetin devreden
çıkartılması ve özel sınıf
uygulamasını bir kenara
atmak anlamına gelmez

Kaynaştırma Eğitimi Uygulaması Ne Anlama Gelir?

Kaynaştırma Eğitimi Kimlere Uygulanır?

Hafif zihinsel yetersizliği olan
çocuklar üzerinde uygulanmaktadır.

Çocukların mümkün olduğunca
az sınırlandırılmış ortamlarda
en uygun eğitimi almaları gerekir

Çocuklar birbirlerinden
farklıdır
ve çocukların bir çoğu bazı BE
etkinliklerine katılamazlar

2.Hareket Eğitimi Modeli

Hareket Eğitim Modeli (HEM) ilköğretim okulları birinci kademe den 3. sınıfa kadar beden eğitimi ve sınıf öğretmenlerinin bilmesi gereken bir modeldir. Çocuğun öğreneceği, fiziksel aktivite düzeyini artırırken aynı zamanda bilişsel sosyal ve duyuşsal gelişimine de katkıda bulunan sistematik bir yaklaşımdır. HEM hareket becerisinin öğrenilmesi ve fiziksel uygunluğa katkıda bulunurken kişinin yaşını ve bireysel seviyesini de dikkate alır. Herhangi bir beceri önce bireysel olarak çalışılır. Bunun için öğrenci herhangi bir hareket becerisini (Koşma,yürüme, sek sek, bas sek,...vs) kişisel alanında, genel alanında (alanfarkındalığı) farklı yönlere, farklı seviyelerde, farklı şekillerde ve farklı genişliklerde çalışır. Aynı becerinin efor farkındalığını hissedebilmek için beceriyi farklı hız, şiddet ve akıcılıkta çalışılır.

Tablo 1. Hareket Eğitimi Temel Kavramları ve Hareket Becerileri

Vücut Farkındalığı (Vücut Ne Yapar)	Alan Farkındalığı (Vücut Nerede Hareket Eder)	Efor (Vücut Nasıl Hareket Eder)	İlişkiler (Vücudumuzun kiminle ve ne ile ilişkili hareket edebildiği)
Vücudun alabileceği şekiller Vücudun bir parçası ile yapılan dengeler Vücut ağırlığının, vücudun bir parçasından diğerine aktarılması	Kişisel ve Genel Alanlar Hareketin Yönü ve Yolu Hareketin Düzeyi	Hareketin Hızı Hareketin Şiddeti Hareketin akıcılığı	Kişilerle Nesnelerle

(MEB,2006),kaynaktan olduğu gibi alınmıştır

2.1. Yer Değiştirme Hareketleri

Yer değiştirme hareketleri bireyin çevresi ile etkili ve yeterli ilişki kurmasını sağlar. Vücudun yüzeyde bulunan sabit bir noktaya göre yer değiştirmesini içerir. Bu hareketler, yürüme, koşma, sıçrama, galop, sekme, yana kayma, atlamalı koşuları kapsar. Öğrenci, amacına ulaşmada çeşitli hareketlerden birini kullanabilmeli, gerektiğinde bir çeşit hareketten diğerine geçebilmeli ve çevre koşulları değiştiğinde hareketi değiştirebilmelidir (MEB, 2007).

2.2. Nesne Kontrolü Hareketleri

Dengeleme ve yer değiştirme hareketlerinin ikisi birden birleştirilir. Bir çok oyun ve sporun temelinde nesne kontrolü gerektiren hareketler vardır. Nesne denilince sporlarda kullanılan raket, ip, top, sopanın dışında, kurdele, eşarp, çember, fasulye torbası anlaşılmalıdır. Salon dışındaki etkinlikler için ise scoter, frizbi, kullanılabilir (Wei kart, 2000).

3.Zihinsel Yetersizliği Olan Bireyi Tanımak

Ben zihinsel yetersizliği olan birçocuğum. Akademik, soyut terim, tanım kavramları geç ve güç öğrenirim bazen öğrenemeyebilirim. Çevremdeki hemen her şey dikkatimi dağıtabilir, bir konuya uzun süre odaklanamayabilirim. Konuşmalarımnda birkaç kelimeden oluşan cümleler kullanırım. Öğrendiğim bilgileri başka bir ortama transfer etmekte ve yeni durumlara uydurmada güçlük çekerim. Öğrenmemde bol tekrara ihtiyaç duyarım. Öğrendiğim bir beceriyi farklı ortamda tekrar etmem istenirse daha önceden bu beceriyi hiç bilmiyormuşum gibi davranabilirim. Çünkü benim beceriyi genelleme özelliğim yoktur. Bu şu anlama gelebilir. Beden eğitimi öğretmenim bana salonda basketbol da durarak şut çalıştırsa sonra da okul bahçesinde basketbol da durarak şut ile ilgili bir oyun oynatmak istese bu beceriyi daha önceden bilmiyormuşum gibi davranabilirim. Ama salona tekrar girelim, atış becerisini öğrendiğim gibi gösterebilirim. Farklı ortamlarda aynı beceriyi farklı beceri olarak algılayabilirim. Bu, insanlar içinde geçerli. Mahallede tanıdığım biri okula beni ziyarete geldiğinde onu daha önce hiç görmemiş gibi davranabilirim. Kolayca unutabilirim.

Yalan söylemeyi bilmem. Düşündüğüm her şeyi tartmadan olduğu gibi söyleyebilirim. Geçen gün sınıfımıza bir bakan gelmişti. Bana hangi takımı tuttuğumu sordu “Fenerbahçeli” olduğumu söyledim, bakan bey beni kızdırmak için takımımı değiştirmemi söyledi, Bende bakana “sen kendi takımını değiştir“ dedim. Öğretmenim kızardı. Ben o an hissettiğim her şeyi her kim olursa olsun rahatlıkla dile getirince sınıf arkadaşlarım bu durum karşısında şaşırdılar, ama zamanla bu duruma alıştılar. Hatta zaman zaman gülmeye bile başladılar.

Öğretmenim de beni artık tanımaya başladıktan sonra, bir beceriyi tekrar edeceğim zaman bana eşlik edecek arkadaşına daha fazla tekrar konusunda uyarıyor, arkadaşımın aceleci davranmamasını istiyordu. Her beceride zorlanmıyordum. Sınıfın en hızlı koşanlarından birisiyim. Eğer koşuya başlamadan düdüğünün başlamak sesini bekleyebilsem yarışı birinci bitirebiliyorum ama başlama düdüğü sesini beklemek bazen bana zulüm gibi geliyor.

Zihinsel yetersizlik konusunda arkadaşlarım ebeveynleri yeterince bilgili olmadığından çocuklarına benim zaman zaman saldırgan olabileceğim konusunda uyarılar yaptıklarına şahit oluyorum. Bu beni üzüyor. Sizi biri sinirlendirince sizi sinirlendirenlere saldıracak gibi olmuyor musunuz? Sizin yerinize karar alındığında yokmuşsunuz gibi davranıldığında bende sinirleniyorum.

Beden eğitimi derslerinde öğretmenimin motor gelişimim konusunda bilmek isteyeceği şeylerden söz etmek istiyorum. Zihin gelişimim yavaş olsa da fiziksel gelişimim bundan etkilenebilir, etkilenmeyebilir de.. Bir beceriyi yavaş öğrensem de iyi öğrendiğim şeyi hiç unutmayabilirim. Yürüyüş, sıçrama, atlama hareketlerini kolay yaparım. Belirli uzaklığa topu fırlatma ve yakalama gibi el ve kol kaslarının kontrolüne yarayan düzenli denemeleri çoğu kez başarabilirim. Bir şeyi öğrenirken soyut kavramlar kafamı karıştırıyor. Hadi bakalım düz bir sıra oluşturalım benim için bir şey ifade etmiyor. Ama yere çizilmiş çizginin ya da yerdeki ipin arkasında sıra olmak işimi kolaylaştırıyor. Öğretmenim bir şey anlatırken salonun diğer tarafında oynayan çocuklar dikkatimi dağıtabiliyor. Öğretmenimi dinleyemiyorum. Öğretmenim uzun açıklama yaptığında çok sıkılıyorum. Anlattıklarını anlamıyorum. Öğretmenim bana bir görev verip onu bitirmemi bekleyip ikinci görevi istediğinde daha başarılı oluyorum. Öğretmenim bir beceri öğrendiğimde ev ödevi veriyor aileme not gönderiyor, becerileri evde tekrar etmem için o zaman bu beceriyi zor unutuyorum. Hala sağımı solumu öğrenemedim. Öğretmenim bu durumdan sıkıntı duyduğumu anladı şimdi pencereye doğru yürüyoruz. Şimdi duvara sırtımız gelecek şekilde duruyoruz gibi ifadeler kullanıyor. Bende yardım almadan bu yönergelere uyabiliyorum. Renkli materyallerden çok hoşlanıyorum. Arkadaşlarım bu durumu bildikleri için en renkli topları hep bana ayırıyorlar. Oyun oynarken arkadaşlarım zaman zaman oyunun ortasında öyle kaldığımı görünce şaşıyorlardı. Şimdi biri bana gelip hatırlatmalar yapıyor böyle durumlarda oyuna devam edebiliyorum.

Makasla kağıt kesmekten, çekiç ve testere gibi aletlerle iş yapmaktan hoşlanırım, ama yaptıklarım genellikle kabaca işlerdir.

Fiziksel gelişimim (boy-kilo) ise yaşıtlarımın gelişimi ile bir tutarlılık gösterir. Yaşıtlarıma göre daha sık hasta olurum. Kendimi korumayı akranlarım kadar iyi başarmıyorum.

Başlangıçta benimle sınıf ortamında karşılaşan arkadaşlarım ne yapacaklarını çok iyi bilemiyorlardı, bu duruma hem üzülüyorlar hem de çaresiz kalıyorlardı. Ama okulun rehber öğretmenin öğretmenimle birlikte derslerimizde grup çalışmaları düzenleyip grupları değiştirip benimde katılacağım etkinlikler yapmaya başladıktan sonra sınıfla iletişimim gelişti. Sabahları arkadaşlarım beni “günaydın diyerek” karşılıyorlar.

(Bu bölüm MEB’in hazırladığı “Kekeme Bir Öğrencim var“ Öğretmen el kitaptan esinlenerek oluşturulmuştur).

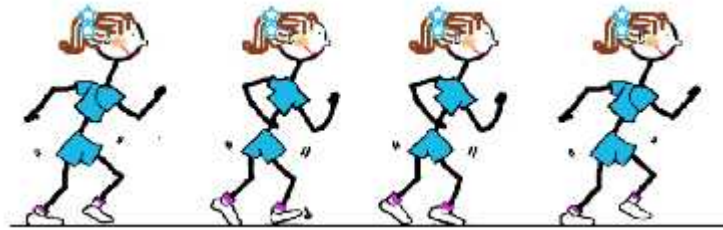
4.ETKİNLİKLER

4.1. Yer Değiştirme Becerileri

4.1.1. Yürüme : Vücut ağırlığı bir ayaktan diğerine aktarılırken, her iki ayak yerdedir. Bir ayak öne adım alırken arkadaki ayağın yerle teması kesilir. (Şekil:1)

A	Gözler yürünecek mesafeye odaklanır
B	Vücudun üst kısmı dik pozisyonudadır
C	Kollar vücudun yanında hafifçe öne geriye hareket eder
D	Öndeki ayak, kol ile ters yönde salınır
E	Her adımda bir ayak geride olacak şekilde, ayaklardan en az biri yerle temas halindedir
F	Arkadaki ayak öne gelirken öndeki ayak topuktan ayak ucuna yuvarlanma hareketi yapar
G	Ayak ucu karşıyı gösterir

(Yıldız ve Gürsel,2008).

Şekil:1

4.1.1.1. Alan Farkındalığı

4.1.1.1.1. Kişisel Alan Farkındalığı

Öğrenci

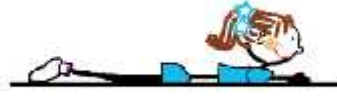
- Çemberin etrafında yürür
- Çemberin etrafında geri geri yürür
- Çemberin etrafında dizleri karnına çekerek yürür
- Çemberin etrafında dizine ellerini vurarak yürür

4.1.1.1.2. Genel Alan Farkındalığı

- Herkes sınıfta dağınık düzendedir, verilen komut ile çeşitli yönlere yürürler, komut kesildiğinde dururlar.
- Herkes sınıfta dağınık düzendedir, verilen komut ile çeşitli yönlere yürürler, komut kesildiğinde çömelirler ya da istenilen hareketi yaparlar (Capon,1994).

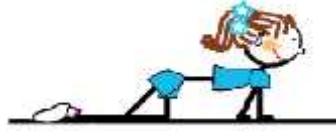
4.1.1.1.3. Seviyesi

- Düşük (timsah gibi yürümek) Şekil:2

Şekil:2

- Orta (koyun, kedi gibi yürümek) Şekil:3

Şekil:3

- Yüksek (zürafa gibi yürümek)Şekil:4

Şekil: 4

4.1.1.1.4. Yönler

- Yanlara, arkaya, öne, yön değiştirerek yürüyüşler, Altında (Cimnastik kasası), Üstünde (Cimnastik sırası), Çevresinde (çember)

4.1.1.1.5. Hareketin Yolu

- Düz yürüme, öne çapraz adım yürüme, zig zag yürüme, kavis çizerek yürüme

4.1.1.1.6. Hareketin Boyutu

- Küçük adımlarla yürüme, büyük adımlarla yürüme

4.1.1.2. Efor Farkındalığı

4.1.1.2.1. Kuvvet

- Hafif şiddette yürüme, Parmak ucunda ses çıkarmadan yürüme (fare gibi)
- Orta şiddette yürüme, Normal yürüme (arkadaşınla)
- Ağır şiddette yürüme, Yere şiddetli basarak, ses çıkararak yürüme (Fil ya da ayı gibi) (MEB, 2007).

4.1.1.2.2. Zaman

- Yavaş hızda yürüme (kaplumbağa)
- Orta hızda yürüme (okula yürüyüş)
- Hızlı yürüme (kaplan) (MEB, 2007).

4.1.1.2.3. Akıcılık

- Robot gibi yürümek.
- Yaşlı gibi yürümek.
- Yağmurda yürümek.

4.1.1.3. İlişki Farkındalığı

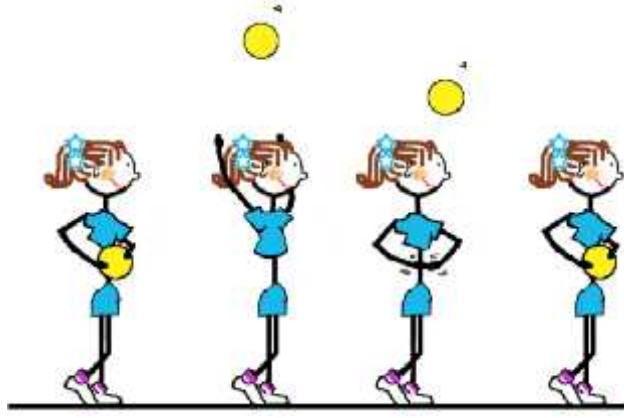
- Ritimler, sesler, şiirler, resimler
- Eş
 - Gölge (takip eden)
 - Ayna (kopyalayan)
 - Eşlerden biri hareketi bitirir diğeri başlar aynı hareketi yapmaya başlar
 - Uyumlu (İkisi aynı anda başlar ve bitirir)
 - Karşılıklı sırayla hareketi yaparlar (MEB, 2007).

4.1.1.3.1. Eş İle

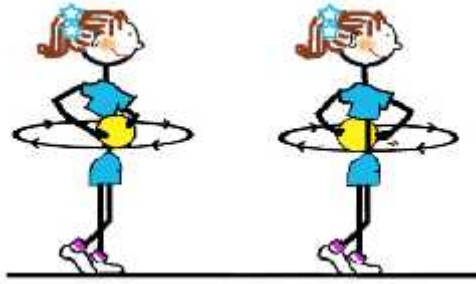
- Hareket verilen ritim ile yapılır, ritim kesildiğinde herkeskendisine bir eş bulur.
- Hareket bir öncekinde olduğu gibi ritim kesildiğinde eşler el ele çömelirler.
- Birlikte el ele yürüme
- Aynı ayakla yürüyüşe başlama
- Öne çapraz adım yürüme
- Parmak ucunda yürüme
- Topuk üzerinde yürüme
- Adım al yukarı çek
- Gölgesi olmak (Capon,1994).

4.1.1.3.2. Araçla

- Gazete kağıdından tenis topu büyüklüğündetoplaryapılır ya da tenis topları kullanılır
- Verilen ritimle, top havaya atılır, tutulurken yürümeye devam edilir (Şekil:5)
- Top havaya atılır iki kez el çırpılır, tutulur
- Top bel çevresinde döndürülür
- Top yere konur herkes yürümeye başlar, ritim kesildiğinde kimse acele etmeden topun yanına gelir

Şekil:5

Şekil:6

4.1.1.3.2.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar

4.1.1.3.2.1.1. Malzeme Uyarlaması

- Yumuşak, hafif ve renkli toplar kullanılır

4.1.1.3.2.1.2. Kural ve Görev Uyarlaması

- Hareketin başında yada sonunda gerekli sözel (başla,dur), ya sesli (düdük) gibi işaret kullanılır
- Bir hareket yapılır sonra diğeri istenir

4.1.1.3.2.1.3. Eğitici Uyarlaması

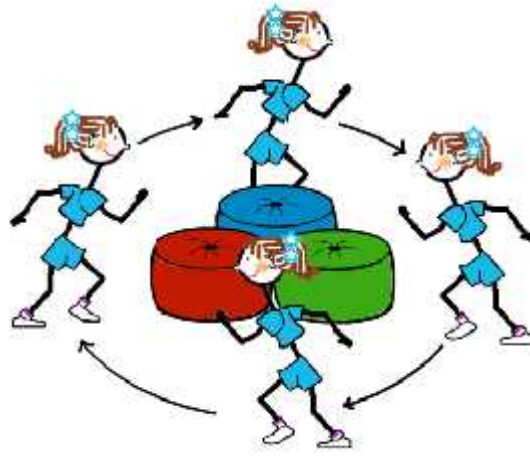
- Görevler küçük parçalara bölünür ve canlandırılır
- Somut ifadeler kullanılır (öne arkaya değil, pencereye doğru, kapıya doğru yürü gibi)
- Görevler kısa şekilde anlatılır ve gösterilir

4.1.1.3.2.1.4. Çevre Uyarlaması

- Alanı daraltmak ya da küçültmek

4.1.1.3.3. Grupla

Dairede yürüyüş yapılır . Herkesin kendisine ait bir sandalyesi vardır . Öğretmen tefe 4/4'lük ritimle vurur. Öğrenciler soldan sandalyelerin etrafında yürümeye başlarlar. Ritim kesildiğinde herkes en yakınındaki sandalyeye oturur. Çok sert ritimlerde yön değiştirilir. 2/4'lük ritminde koşulur. Yürüyüşe hep sol taraftan başlanır.

Şekil:7

4.1.1.3.3.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar

4.1.1.3.3.1.1. Malzeme Uyarlaması

- Minderli sandalye kullanılır.

4.1.1.3.3.1.2. Kural ve Görev Uyarlaması

- Hareketin başında yada sonunda gerekli sözel (başla,dur), ya sesli (düdük) gibi işaret kullanılır

4.1.1.3.3.1.3. Eğitici Uyarlaması

- Hareket önceden gösterilir.
- Somut ifadeler kullanılır (müzik sesi kesildiğinde herkes bir sandalyeye otursun).

4.1.1.3.3.1.4. Çevre Uyarlaması

- Oyun dışında kalan sandalyeler alanın dışına çıkarılır.

4.1.1.4. Oyun

- Herkesin başında fasulye torbası vardır. Kimse birbirine dokunmadan yürür. Fasulye torbasını düşüren donar. Ne zaman arkadaşı fasulye torbasını yerden alıp tekrar, başına koyarsa o zaman o kişi tekrar yürümeye başlar.

Şekil:8

4.1.1.4.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar

4.1.1.4.1.1. Malzeme Uyarlaması

- Fasulye torbaları

4.1.1.4.1.2. Kural ve Görev Uyarlaması

- Mesafe daraltılır, sınırlar çizilir.

4.1.1.4.1.3. Eğitici Uyarlaması

- Kısa anlatım yapılır.

4.1.1.4.1.4. Çevre Uyarlaması

- Alanın sonuna görsel yardımcı öğeler ya sesli meteryal(düdük gibi) kullanmak.

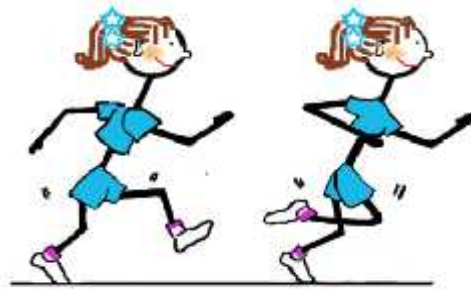
1)kaynaştırma öğrencinizin yürüme etkinlikleri yaparken karşılaştıkları zorluklar nelerdir?

4.1.2. Koşma

Koşma: Vücut ağırlığını bir ayaktan diğerine aktarırken her iki ayağın yer ile temasını kesme (şekil:9)

A	Gözler yerde ikiside bir noktaya odaklanır
B	Vücudun üst kısmı hafif öne eğiktir
C	Sırt düz pozisyonda tutulur
D	Her iki ayağın geçici bir süre yerle teması kesilir
E	Kollar vücudun yanında , dirseklerden 90 derece ya da daha küçük açı ile bükülü öne geriye hareket eder
F	Öndeki ayak ters kol ile aynı yönde salınır
G	Arkadaki ayağın dizi 90 dereceye kadar bükülür
H	Ayak ucu karşıyı gösterir

(Yıldız ve Gürsel, 2008)

Şekil: 9

4.1.2.1. Alan Farkındalığı

4.1.2.1.1. Kişisel Alan Farkındalığı

Öğrenci

- Çeşitli ritimlerde koşar
- Yan yan koşar

- Parmak ucunda koşar
- Dizler karnına çekerek koşar
- Topukları kalçaya çekerek koşar
- Dizleri yanlardan çekerek koşar
- Topukları dışarıya savurarak koşar
- Büyük adımlarla ve küçük adımlarla koşar
- Ayak içlerine ellerle vuracak koşar

4.1.2.1.2. Genel Alan

- On beş metrelik bir mesafede koşu yaptırılır. Daha sonra bu mesafe 30 m ye kadar çıkarılır.
- Başlangıç çizgisinde 6m. uzağa bitiriş çizgisi çizilir. Bitirme çizgisinin arkasına 2 adet küçük blok konur. Çocuğun başla komutu ile kısa sürede sıra ile blokları başlangıç çizgisine taşıması istenir.

4.1.2.1.3.Yönler

- Yanlara
- Arkaya
- Öne
- Yön değiştirerek
- Sağa
- Sola

4.1.2.1.4.Hareketin Yolu

- Düz
- Serbest koşma
- Küçük adımlarla – büyük adımlarla koşma

4.1.2.1.5. Zig zag

- Zig zag koşma

4.1.2.1.6. Kavis

- Kavis çizerek koşma

4.1.2.2. Ritimle

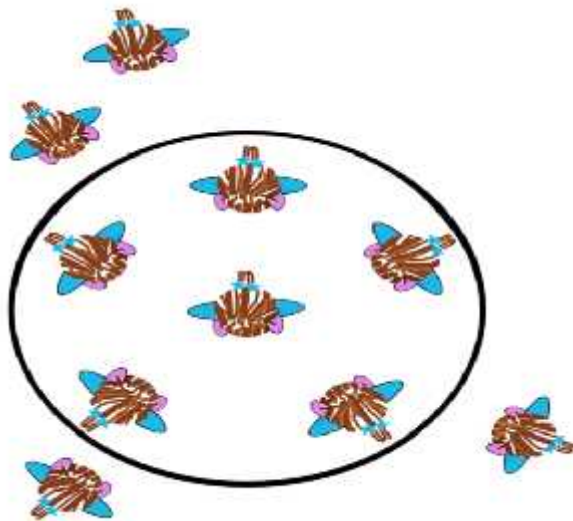
4/4'lük bir ritim ile dağınık düzende koşulur. Çeşitli komutlar verilir.

- Hızlı
- Yüksek seviyede
- Alçak seviyede
- Orta seviyede
- Öne
- Arkaya
- Yana
- Sola
- Sağa

4.1.2.3. Oyun

4.1.2.3.1. Elim Sende Oyunu

Öğrenciler arasından seçilen bir ebe, sınırlandırılmış bir alan içinde, diğer oyuncuları kovalamaya başlar ve dokunmaya çalışır, dokunduğuna “ elim sende “ der ve dokunulan kişi ebe olur. Kaçarken oyun alanı dışına çıkan oyuncu oyun dışı kalmış olur. Bu oyun değişik şekillerde oynanabilir. Şöyle ki, yalnızca kollar veya bacaklara veya çömel kurtul şeklinde çeşitlilikle katılabilir (<http://www.egitimportali.com/Ilkogretim/Dokuman/1188/Motorik-Ozelliklere-Gore-Oyunlar.aspx>).

Şekil:10

4.1.2.3.1.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar

4.1.2.3.1.1.1. Malzeme Uyarlaması

- Sınırlar çizilir ve alanı küçültülür yada daraltılır.
- Hareket başladığı anda sesli uyarıcılar kullanılır.

4.1.2.3.1.1.2. Kural ve Görev Uyarlaması

- Başlangıçta gerekli sözel ifadeler(başla, dur) ya sesli materyal (düdük) kullanılır.
- Mesafe değiştirilir.
- Sınırlar çizilir.
- Çocuklara hareket yarışma şeklinde yaptırılmaz.

4.1.2.3.1.1.3. Eğitici Uyarlaması

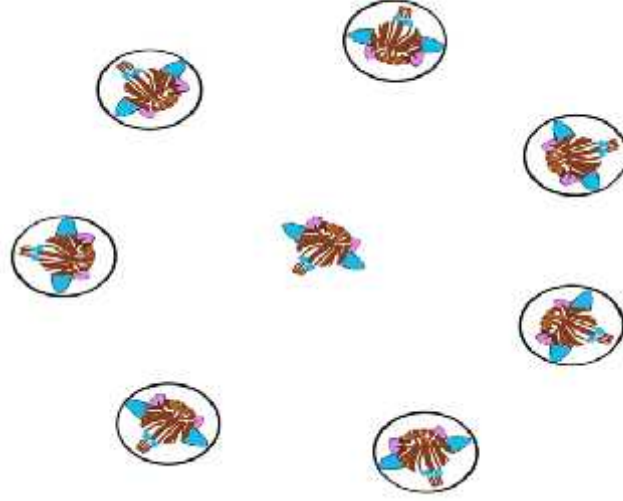
- Görevleri küçük parçalara bölmek ve hareketi önceden göstermek ve tekrarlamak

4.1.2.4.Boş ev var mı Oyunu

Öğrenciler daire şeklinde dizilirler ve öğrencinin etrafına bir metre çapında daire çizilir (onların evleri). Ebe seçilen oyuncu bütün öğrencilerin arasında olup dairesi yoktur. Oyunun başlamasıyla birlikte oyuncular ebeye yakalanmadan yerlerini değiştirmeye başlarlar. Ebe kendisine boş ev arar ebe boş bir ev bulduğunda o evin yeni sahibidir ve dışarıda kalan oyuncu yeni ebe olur. Bir evde fazla oyuncu bulunamaz (<http://www.egitimportali.com/Ilkogretim/Dokuman/1188/Motorik-Ozelliklere-Gore-Oyunlar.aspx>).

4.1.2.4.1. Kurallar

- Bir evde bir oyuncu bulunabilir. Bir daireye birden fazla oyuncu girmiş ise, ilk giren oyuncu o evin sahibidir.

Şekil: 11

4.1.2.4.1.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar

4.1.2.4.1.1.1. Malzeme Uyarlaması

- Daire çizilir ve alan küçültülür ya da daraltılır

4.1.2.4.1.1.2. Kural ve Görev Uyarlaması

- Başlangıçta gerekli sözel ifadeler (başla, dur) ya sesli materyal (düdük) kullanmak

4.1.2.4.1.1.3. Eğitici Uyarlaması

- Görevler küçük parçalara bölünür ve kısaca anlatım yapılacak ve hareket canlandırmalı sağlanır.

4.1.2.4.2.Yön Bulma

- Yön bulma oyunu oynatılarak ders bitirilir.

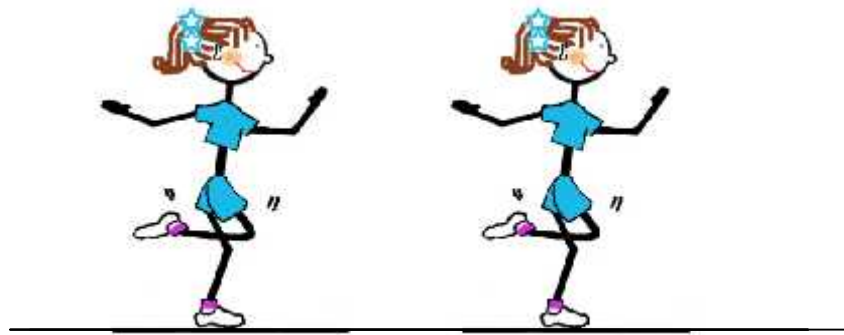
1)kaynaştırma öğrencinizin koşu etkinlikleri yaparken karşılaştıkları zorluklar nelerdir?

4.1.3. Sekme

Sekme: Ağırılığı aynı ayakla kısa bir süre zeminle ilişkisini kesip tekrar aynı ayak üzerine konma (Şekil:12)

A	Gözler sekme yapılacak mesafeye odaklanır
B	Vücut hafif öne eğik pozisyonundadır
C	Vücut hafif ve ritmik şekilde hareket eder
D	Yer ile temas eden ayak yere taban ile basarken dizler hafif bükülür
E	Havadaki bacak dizden 90 derece yada daha bükülü vücudun arkasında tutulur
F	Yere basan ayak ile yer itilerek ayağın yer ile teması kesilir
G	Dikey sıçrama yapılır
H	Yeri iten ayak üzerine basılır
I	Arka arkaya sınırlı sayıda adım alınıp sekme yapılır

(Yıldız ve Gürsel,2008)

Şekil:12

4.1.3.1. Alan Farkındalığı

Öğrencilere

- Sek sek ile yer kapmaca oyunu oynatılır.
- Birerli derin kolda sıralanan öğrenciler, sekme yaparlar.

- Yön bulma oyunu ile sekerler.
- Eşli sek sek yaparlar
- Çizgi üzerinde tek ve çift ayakla sekme yapılır.
- Birbirine paralel iki çizgi üzerinde sekerek ilerleme
- Çizgi üzerinden belli bir mesafe önce bir kaç adım tek ayakla sekerek sonar da çift ayak sekerek devam eder (Capon, 1994).

4.1.3.1.1. Hareketin Yolu

- Düz
- Zig zag
- Kavis çizerek
- Sağa, sola
- Öne, arkaya

4.1.3.2. Oyun

4.1.3.2.1.Çömelik El Sende

Öğrenciler dağılırlar. Bir kişi ebe olur. Öğretmen düdük çalınca ebe hariç diğer öğrenciler leylek gibi tek ayakları üzerinde dururlar. Ebe dokunmak üzere leyleklere yaklaşır. Leylekler bir ayakla sekerek kaçarlar. Kime dokunursa o çömelir. En son kalan leylek, ebe olur (<http://www.potaforum.net/showthread.php?t=6548>).

4.1.3.2.1.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar

4.1.3.2.1.1.1. Malzeme Uyarlaması

- Alan küçültülür ya da daraltılır.
- Sesli materyal (düdük) gibi kullanılır.

4.1.3.2.1.1.2. Kural ve Görev Uyarlaması

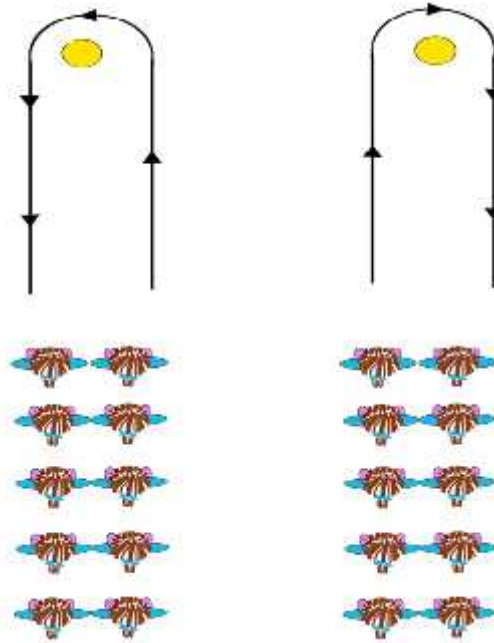
- Başlangıçta gerekli sözel ifadeler(başla, dur) ya sesli materyal (düdük) kullanmak

4.1.3.2.1.3. Eğitici Uyarlaması

- Görevler küçük parçalara bölünür ve hareket önceden gösterilir ve tekrarlanır.
- Somut ifadeler kullanılır (öne arkaya değil, pencereye doğru, kapıya doğru gibi)

4.1.3.2.2. Oyun

Öğrenciler ikişerli derin kolda sıralanır. Her takımın 5 metre ilerisine birer top konulur. Eşler kol kola girer düdük sesiyle tek ayakla sek sek yaparak topun etrafından dolaşarak yerlerine dönerler ve sıranın ardına geçerler. Eşli yarışmacılar aynı hareketi tekrarlarlar.

Şekil:13

4.1.3.2.2.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar

4.1.3.2.2.1.1. Malzeme Uyarlaması

- Renkli toplar
- Sekmeye başlaması için sesli uyarıcılar (teft, düdük), görsel uyarıcılar (bayrak)
- Sınırlar çizme
- Açık ya da kapalı bir alan

4.1.3.2.2.1.2. Kural ve Görev Uyarlaması

- Mesafe ve hızı değiştirerek sekme
- Yarışma olmadan sekme
- Sınırları çizerek sekme
- Başlangıçta ya da bitiş de gerekli sözel (başla, dur), görsel (bant ya çizgiler kullanma), işitsel (düdük), dokunsal (akranın elinden tutması) gibi materyal kullanmak

4.1.3.2.2.1.3. Eğitici Uyarlaması

- Canlandırma ve tekrarlar
- Kısa anlatım
- Akran yardımı
- Sade ve anlaşılır bir dil kullanılır.

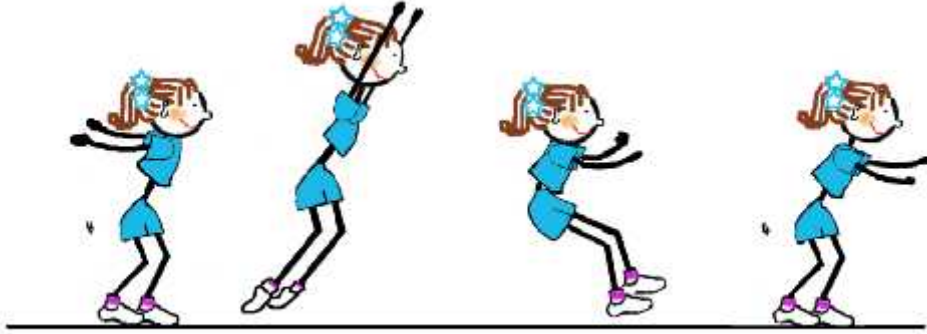
1)kaynaştırma öğrencinizin sekme etkinlikleri yaparken karşılaştıkları zorluklar nelerdir?

4.1.4. Sıçrama

Sıçrama: Bir ya da iki ayak üzerinden öne doğru havalanılıp, ayakların yerle teması kesilip, önde bir noktaya iki ayak ile basma (Şekil:14).

A	Vücut çöküş esnasında hafif öne doğru meyillidir
B	Diz açısı 90 derece kadardır
C	Kollar çöküş esnasında vücudun yanındaönündedir
D	Kollar uçuş anında dengeyi sağlamak için vücudun yan dış tarafından öne yukarı doğru salınır
E	Ayaklar omuz genişliği mesafesindedir ya da daha azdır
F	Ayaklar kuvvetle yeri öne doğru iter
G	Kuvvetle yeri öne doğru iter
H	Havalanıp önde iki ayak tabanı üzerine basar

(Yıldız ve Gürsel,2008)

Şekil:14

4.1.4.1. Alan Farkındalığı

Öğrenciler

- Çift ayakla, parmak ucunda yukarıya doğru hızlı hızlı sıçrar. Aynı uygulama, yere çizilmiş düz çizgi üzerinde yapılır.

- Sırası ile ayak bileği yüksekliğinde, bilek ile diz arasındaki bir yükseklikten ve diz yüksekliğindeki bir bardan çift ayakla atlar.
- Trampelen üzerinde kollar yukarıda, bacaklar gergin açık ve ya da dizleri karnına çekerek sıçrar.
- İki ayakla olabildiğince uzağa sıçrar.
- Bir dosya kâğıdı genişliğindeki hedefe çift ayakla sıçrar, sonra daha büyük boy karton üzerine sıçrar.
- Yerde hareket eden ipin üzerinden sıçrar

4.1.4.1.1. Seviyesi

- Kanguru gibi sıçrama
- Serçe gibi sıçrama
- Kurbağa gibi sıçrama

4.1.4.1.2. Hareketin Yolu

- Tek ve çift ayak öne ve yanlara sıçrama
- Yerinde çift ayak sıçrayarak dizleri karına çekme
- Değişik yönlere serçe taklidi yaparak sıçrama
- Hız alarak yumuşak bir zemine tek ayak sıçrama ve çift ayak konma
- Öğrenciler sırayla 10 metrelik bir mesafede sırasıyla, sağ ayakla ve sol ayakla ve sonra çift ayakla sıçrama yaptırılır.

4.1.4.2. Oyun

4.1.4.2.1. Kurbağa ve leylekler

İç içe iki büyük daire çizilir. İçteki daire göldür. İki daire arasında bulunan oyuncular kurbağa taklitleri yaparak dolaşırken, büyük daire dışında bulunan oyuncular da leylek yaparak dolaşırlar. Öğretmen leyleklere Karnınız aç mı? Diye sorar, Aız demesi üzerine kurbağalar yakalanmamak için hemen göle sıçrarlar. Yakalanan kurbağa leylek olur ve oyun yeniden başlar. Leylekler hiç bir zaman göle girmemelidir.(<http://www.ogretiyorum.net/hareketli-oyunlar>).

4.1.4.2.1.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar

4.1.4.2.1.1.1. Malzeme Uyarlaması

- Sınırlar farklı renklerde belirleme, kurbağa ve leylek oyuncuları farklı renkte giyinirler
- Dödük, bant, çizgiler

4.1.4.2.1.1.2. Kural ve Görev Uyarlaması

- Başlangıçta gerekli sözel ifadeler (başla) ya görsel (bant ya çizgiler) kullanma, işitsel (dödük) gibi materyal kullanmak
- Mesafe değiştirilir .
- Sınırlar çizilir.

4.1.4.2.1.1.3. Eğitici Uyarlaması

- Sade ve anlaşılır bir dil kullanılır.
- Tek cümle ya da kelime kullanılır.

1)kaynaştırma öğrencinizin sıçrama etkinlikleri yaparken karşılaştıkları zorluklar nelerdir?

4.1.5. Gallop (At Sekmesi)

Gallop: Bir ayak önde diğeri arkadayken, arkadaki ayağı öne getirirken ayakların yerle temasını kesme, havada öndeki ayak ile öne bir adım alıp, arkadaki ayak üzerine konma

A	Gözler karşıya bakar
B	Vücut gergin eder
C	Dirsekler bükülü yanda sallanır
D	Öne bir adım alınır
E	Arkadaki ayak öndekinin yanına getirilir
F	Ayakların ikisi birden bir an yerden kesilir
G	Arka ayak ile yere yumuşak bir şekilde topuk burun şeklinde iner
H	Öndeki ayak yine önde kalır
I	Bacaklar dizlerden bükülür

(Yıldız ve Gürsel, 2008)

4.1.5.1. Alan Farkındalığı

Öğrenciler

- Bir çember etrafında bir ayak öne ve diğeri arkasında hareket etmek
- Ayakları değiştirerek gallop hareketi yapılır
- Daha fazla diz bükmeyi dener.

4.1.5.1.1. Yönler

- Gallop şeklinde ileri, geri, gallop hareketi yapılır.

4.1.5.2. Efor Farkındalığı

- Bir çember etrafında yavaş hareket edilir.
- Aynı ayak hep önde ve biraz daha hızlı gallop hareketi yapılır.
- Olabildiğince hızlı olarak gallop hareketi yapılır.

- Önde olan ayağı değiştirerek ve olabildiği kadar hızlı gallop hareketi yapılır (Capon, 1994a).

4.1.5.3. İlişki Farkındalığı

- Bir kişi ileriye gallop hareketini yapar ve arkadaşı geriye gallop hareketi yapar.
- Biri hızlı yavaş farklı yönlere gallop yaparken diğeri arkada onu taklit eder.
- İki kişi aynı anda gallop hareketi yapar (Capon,1994a).

4.1.5.4. Oyun

4.1.5.4.1. Hopla Midilli

Bütün çocuklar bir çizgi üzerinde sıralanır. İçlerinden birisi Midilli olur. Midilli iki ayağı ile gallop hareketi ile bir kaç adım ileri giderken, diğerleri de onu taklit ederek takip ederler. Birden bire Midilli "Dur" der ve gerideki çizgiye kadar arkadaşlarını gallop hareketi ile kovalayarak onları yakalamaya çalışır. Yakalananlar, Midilli'nin yardımcısı olur ve bir dahaki seferde onlar da arkadaşlarını ebelemeye çalışır. En son kalan oyuncu bir dahaki oyun için Midilli olur (http://www.ilkokuma.com/egitsel_oyunlar/egitsel_oyunlar2.htm).

1)kaynaştırma öğrencinizin gallop etkinlikleri yaparken karşılaştıkları zorluklar nelerdir?

4.1.6. Yana Kayma Adımı

A	Öğrenci gidilecek yöne değil karşıya bakar
B	Vücut dik olarak yukarı hareket eder
C	Kollar dirseklerden bükülü yanda sallanır
D	Sağa ya da sola bir adım alınır
E	Arkadaki ayak öndekinin yanına getirilir
F	Ayakların ikisi birden bir an yerden kesilir
G	Öndeki ayak ile yana bir adım alınır
H	Arka ayak ile yere yumuşak bir şekilde iner
I	Bacaklar dizlerden bükülür

(Yıldız ve Gürsel, 2008)

Şekil :15

4.1.6.1. Alan Farkındalığı

Öğrenciler

- Basketbol yarı sahasında alanın köşegen çizgilerinde kayma adımı ile gitme

- Sağa, sola kayma adımı ile hareket edilir.
- Dizler daha bükülü yana kayma adımı yapılır.
- Salonda basketbolun dairelerinde kayma hareketi yapılır.
- Küçük bir daire de yana kayma adımı yapılır ve sonra daha büyük dairede aynı hareketi tekrarlar.

4.1.6.1.1. Yönler

- Dizler bükerek sağa ve sola yana kayma
- Öğretmenin gösterdiği tarafa kayma adımı yapar.
- Soldan kayarak dairede kayma adımı

4.1.6.1.2. Hareketin Yolu

- Yüzü duvara dönük kayma adımı yapılır.
- Sinyal sesinden sonra yüzler duvara dönük olacak şekilde aynı yere doğru yana kayma adımı yapılır.
- Dört adım yana kayma adımı yapılır.
- Yön değiştirme ve sinyal sesi sonrası yana kayma adımı (Capon, 1994a)

4.1.6.2. Efor Farkındalığı

- İki yavaş kayma adımı sonra hızlı ve ani çıkış yapma
- Voleybol çizgisinin uzun kenarını yavaş, kısa kenarını hızlı kayma adımı ile geçme

4.1.6.3. İlişki Farkındalığı

- Yüz yüze duran iki öğrenci komutla sağ ve sol yöne kayma adımı yapılır.
- Dairede elle kayma adımı yapılır.
- Dörtlü kolda dizilişte komutla kayma adımı yapılır.

4.1.6.4. Oyun

4.1.6.4.1. Lideri İzle

Bütün çocuklar eşit sayılarda 7-8 gruba ayrılır. Bir grup 7 kişiden fazla olmamalıdır. Her grup derin kolda toplanır. 1 numaradakiler grubun lideridir. Öğretmenin işaretiyle oyun başlar. Lider yana kayma hareketinin çeşitli yönlerde yapar, diğerleri onu takip ederler. 3-5

hareketten sonra öğretmen yine düdük çalar ve lider değişsin der. Bu komutla 1 numaradaki lider en arkaya geçer ve 7 numaralı oyuncu olur. 1 numaradakiler liderdir. (Yani önde olan lider olur) Öğretmen her çocuğa bir lider olma şansını tanımalıdır(<http://www.potaforum.net/showthread.php?t=6548>).

4.1.6.4.1.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar

4.1.6.4.1.1.1. Malzeme Uyarlaması

- Sesli uyarıcılar kullanılır.

4.1.6.4.1.1.2. Kural ve Görev Uyarlaması

- Başlangıçta gerekli sözel komutlar (başla, dur) ya sesli materyal (düdük) kullanılır.
- Alan daraltılır.

4.1.6.4.1.1.3. Eğitici Uyarlaması

- Kısa anlatım yapılır, yardım gösterilir ve tekrarlanır.
- Hareketler yarışma şeklinde yapılmamalı

1)kaynaştırma öğrencinizin yana kayma etkinlikleri yaparken karşılaştıkları zorluklar nelerdir?

4.2. Nesne KontrolBecerileri

4.2.1.Yukarıdan Atış

Yukardan Atış: Elde bulunan topu atış kolu baş seviyesinin üstünde, avuç içi topun arkasında olacak şekilde yere paralel fırlatma (Şekil:16)

A	Hazırlık aşamasında kol arkaya sallanır
B	Atış koluna ters dirsek denge için yukarı doğru kaldırılır
C	Atış dirseği arkadan öne yatay eksenle hareket eder
D	Avuç içi topun arkasında olacak şekilde tutulur
E	Top elden çıkarıldıktan sonra dirsek yere paralel pozisyona getirilir
F	Vücudun üst tarafı arkaya alınan kol tarafından yandan geriye döndürülür
G	Ayaklar her iki ayak omuz genişliğinden daha fazladır
H	Atış koluna ters ayak öndedir

(Gürsel ve Yıldız,2008)

Şekil:16

4.2.1.1.Alan Farkındalığı

Öğrenciler

- Durarak karşıdaki eşe atış

- Sıçrayarak atış
- Duvardaki hedefe atış
- Daire şeklinde sıralanan grupta öğrenciler karşılıklı olarak durarak atış çalışması yapar.

4.2.1.1.1.Yönler

- Sağa atış
- Sola atış
- Yana atış
- Öne atış
- Yön değiştirerek atış

4.2.1.2. Oyun

Öğrenciler, sınırlandırılmış bir alana dağılırlar. İçlerinden bir oyuncu avcı seçilerek top verilir.Verilen başlama işaretiyle avcı, kaçışan oyunculardan birini vurmaya çalışır.Vurulan oyuncu da avcı olur.

4.2.1.2.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar

4.2.1.2.1.1. Malzeme Uyarlaması

- Koniler, düdük, bayrak
- Renkli ve hafif toplar
- Sınırlar belirlenir.

4.2.1.2.1.2. Kural ve Görev Uyarlaması

- Başlangıçta yada bitiş de gerekli sözel ifadeler (başla,dur), görsel (bayrak kullanma), işitsel (düdük) gibi materyal kullanmak
- Performans yerine gelişmeye odaklanmak
- Alanı küçültme

4.2.1.2.1.3. Eğitici Uyarlaması

- Sözel yardım(başla, bitir) görsel ipuçları(bayrak) kullanılabilir ve tempoda belirtilebilir.
- Görevi mümkünse küçük parçalara bölün. Mesafeyi kısıdan uzuna doğru artırır.
- Kısa cümle kullanılabilir.

- Vücut dili kullanılabilir.

4.2.1.3. Oyun 2

Gruplardan 4 metre ileriye bir kasa üst parçası ve onun üstüne de bir sağlık topu yerleştirilir. Her grubun öğrencileri sağlık topuna atış yaparlar. Başarılı her atışa 1 puan verilir (Aracı, 2001) .

4.2.1.3.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar

4.2.1.3.1.1. Malzeme Uyarlaması

- Farklı yüksekliklerde kasa kullanılır.
- Sağlık topları yerine futbol topları kullanılabilir.

4.2.1.3.1.2. Kural ve Görev Uyarlaması

- Alanı küçültmek
- Başlangıçta ya da bitiş de gerekli sözel ifadeler (başla, dur), görsel (bayrak kullanma), işitsel (düdük) gibi materyal kullanmak

4.2.1.3.1.3. Eğitici Uyarlaması

- Tek cümle ya da kelime kullanılır.
- Somut ifadeler kullanılır (Sağ sola değil, öne doğru gibi)

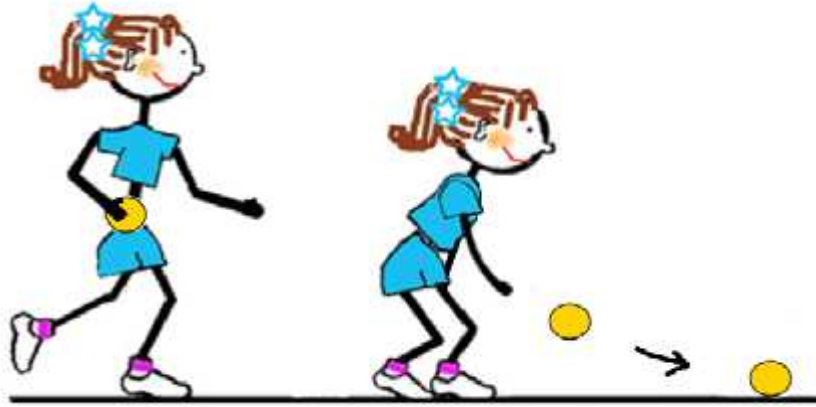
1)kaynaştırma öğrencinizin yukardan atış etkinlikleri yaparken karşılaştıkları zorluklar nelerdir?

4.2.2. Yuvarlama

Yuvarlama: Elle hedefe atılan topun, elden çıkar çıkmaz yere temas edip yol boyu yerle temas halinde ilerlemesi(Şekil:17)

A	Bakışlar hedefe odaklanır
B	Vücut öne eğiktir
C	Adım duruşu alınır
D	Kalça hafifçe yere doğru yaklaştırılır
E	Her iki diz bükülür
F	Topu tutan el öne doğru salınır
G	Vücut ağırlığı öndeki ayağa doğru aktarılır
H	Top havalanmadan yerden yuvarlanır

(Gürsel ve Yıldız,2008)

Şekil:17

4.2.2.1. Alan Farkındalığı

Öğrenciler

- Öğrenciler karşılıklı olarak, birbirlerine 5 metre mesafede çizilen bir çizginin ardında, geniş kolda sıralanırlar ve değişik ebatta topları birbirlerine durarak yuvarlarlar.
- Öğrenciler 5 eşli grup olurlar. Grubun yaklaşık 5 metre önüne bir sağlık topu yerleştirilir ve sırayla yerden yuvarlayarak vurmaya çalışırlar.
- Öğrenciler iki gruba ayrılır ve iki grubun arasında mesafe olacak şekilde karşılıklı olarak sıralanmaları sağlanır. Grup başına verilen bir basketbol topunu karşılıklı olarak yuvarlama

tutma yuvarlama çalışması yaptırılır. Hareketini yapan öğrenci karşı grubun ardından soldan koşar.

- Gruplar birbirlerine 5metre uzaklıkta geniş kolda sıralanırlar. Gruplara verilen değişik ebatta topları karşılıklı olarak birbirlerine doğru serbest olarak yuvarlarlar.

4.2.2.1.1. Yönler

- Değişik ebatta topları sağa, sola, öne, arkaya topu eli ile yuvarlama

4.2.2.1.2. Hareketin Yolu

- Topu ileriye doğru olabildiğince uzağa yuvarlama
- Zig zag şeklinde dizilen kişiler topu bir birlerine yuvarlarlar.
- Topu yerde serbest olarak karşılıklı yuvarlama

4.2.2.2. Efor Farkındalığı

- Topu tek elle ileriye doğru yavaş hızla yuvarlama
- Topu çift elle yerden ileriye doğru orta hızla yuvarlama
- Topu karşılıklı hızlı yuvarlama

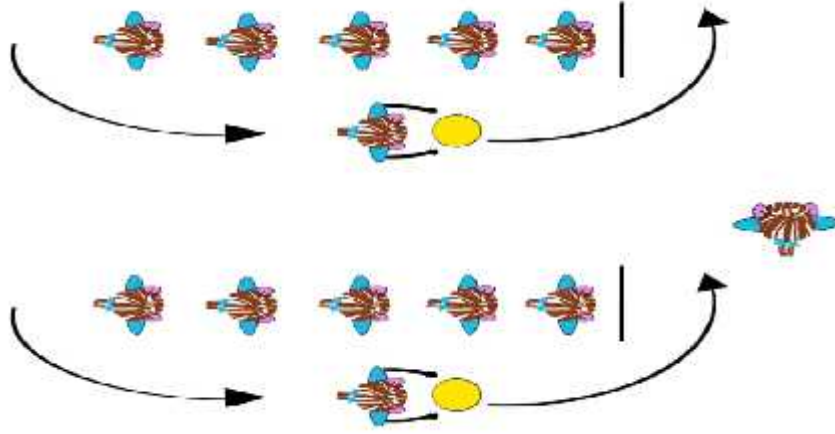
4.2.2.3. İlişki Farkındalığı

- Değişik ebatta topu karşılıklı olarak birbirlerine doğru yuvarlama
- Sıra halinde bekleyen öğrenciler topu sandalyenin altından ileri yuvarlar.

4.2.2.4. Oyun

4.2.2.4.1. Koşmalı Tünel Topu

Öğrenciler eşit sayıda ve güçte iki gruba ayrılır ve derin kolda sıralanırlar. Öndeki oyuncuların bulunduğu yer işaretlenir. Top önden arkaya doğru, öğrencilerin açık bacakları arasından yardımcı olarak yuvarlanır. Son öğrenci topu yakalar ve koşar. Arkadan gelen öğrenci, ilk öğrencinin yaptığı gibi topu bacak aralarından arkaya doğru yuvarlar. Başlangıç durumuna ilk gelen grup oyunu bitirir (<http://www.potaforum.net/showthread.php?t=6548>).

Şekil:18

4.2.2.4.1.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar

4.2.2.4.1.1. Malzeme Uyarlaması

- Renkli ve hafif toplar

4.2.2.4.1.2. Kural ve Görev Uyarlaması

- Mesafe değiştirilir.
- Hızı değiştirilir.

4.2.2.4.1.3. Eğitici Uyarlaması

- Tek cümle ya kelime kullanılır.
- Akran yardımı yapılır.
- Sözel yardım (başla, bitir, haydi), görsel ipuçları (bayrak) kullanılabilir ve tempoda belirtilebilir.

1)kaynaştırma öğrencinizin yuvarlama etkinlikleri yaparken karşılaştıkları zorluklar nelerdir?

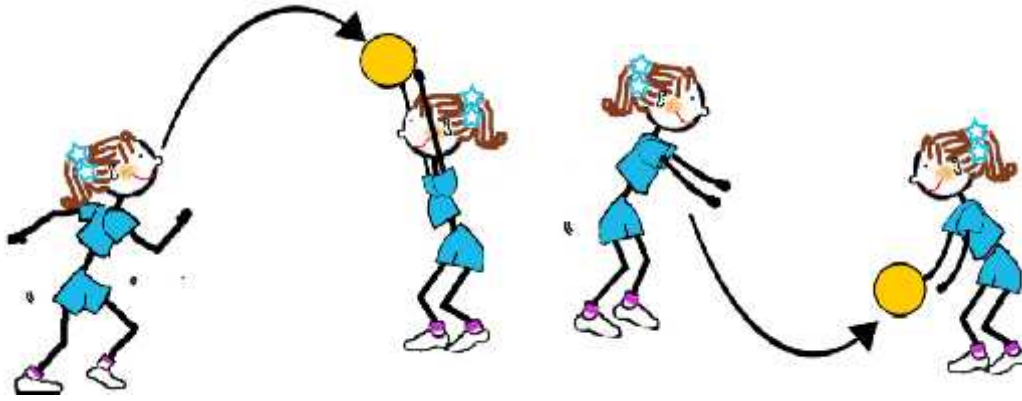
4.2.3.Yakalama

Yakalama: Kendisine doğru bir nesneyi parmak uçları ile kavrama(Şekil:19)

Alttan yakalama: Atılan nesneyi avuç içleri yukarıyı gösterecek pozisyonda yakalama

A	Bakışlar topa takip eder
B	Kollar serbest öne doğru uzatılır pozisyonudadır
C	Avuç içi karşıyı gösterir
D	Parmaklar topun havadaki pozisyonuna göre ayarlanır
E	Parmaklar top ile temas ettiğinde dirseklerden bükülerek karna doğru çekilir
F	Top parmak uçları ile tutulur

(Gürsel ve Yıldız,2008)

Şekil:19

4.2.3.1. Alan Farkındalığı

Öğrenciler

- Topu yukarıya atıp sonra yakalayarak yürüme
- Topu havaya atma, kendi eksenini etrafında döndükten sonra yakalama
- Yukarıya doğru atılan topu çift elle yakalama
- Topu önce iki elle, sonra tek elle yerde zıplatıp yakalama
- Öğrenciler 4'er kişilik gruplara ayrılır ve daire şeklinde sıralanarak otururlar. Bir birine attıkları topları karşılıklı olarak yakalamaya çalışırlar.

- Beşer kişilik gruplar oluşturulur ve her gruba bir top verilir. Gruplardaki öğrenciler serbest olarak belli bir süre için, topu değişik şekillerde havaya atma yakalama çalışması yaparlar.

4.2.3.1.1. Yönler

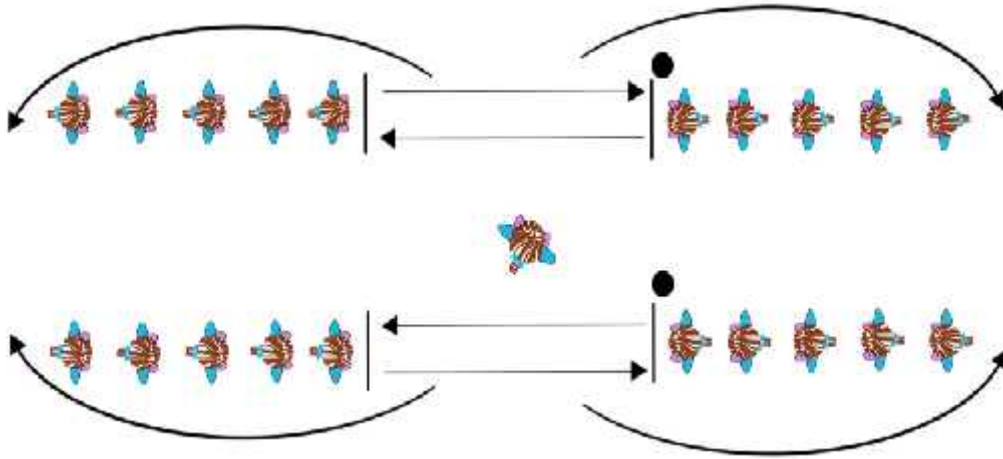
- Sağdan atılan topları yakalar
- Soldan atılan topları yakalar
- Üstten atılan topları yakalar
- Aşağıdan atılan topları yakalar
- Yön değiştirerek atılan topları yakalar

4.2.3.1.2. Hareketin Yolu

- Yerden atılan topları yakalama
- Havadan atılan topları yakalama
- Topu yerden zıplatıp yakalama

4.2.3.2. Oyun

İki takım oluşturulur ve takımlar karşılıklı olarak iki gruba ayrılır. Düdük sesi ile, öğrenciler topu, karşısında duran grubundaki ilk öğrenciye atar ve sırasının sonuna geçer. Topu yakalayanlar da aynı şekilde hareket ederler. Her oyuncu birer kere top atıp yakaladıktan sonra, top ilk oyuncuya geldiğinde yarışma biter.

Şekil :20

4.2.3.2.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar

4.2.3.2.1.1. Kural ve Görev Uyarlaması

- Performans yerine gelişmeye odaklanmalı

4.2.3.2.1.2. Eğitici Uyarlaması

- Görev mümkünse küçük parçalara bölünür
- Sözel yardım (başla, bitir, haydi), görsel ipuçları (bayrak) kullanılabilir ve tempoda belirtilebilir
- Topun yakalama mesafeler yakından uzağa doğru artırılır

4.2.3.3. İstop Oyunu

Oyunculardan biri ebe olarak seçilir. Diğer oyuncular da sınırlandırılmış bir alan içinde, ebe topu havaya atarken bir oyuncunun ismini söyler ve ismi söylenen oyuncu top yere düşmeden topu havda yakalamaya çalışır ve başka oyuncunun ismini söyler.

4.2.3.3.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar

4.2.3.3.1.1. Malzeme Uyarlaması

- Renkli Sade ve anlaşılır bir dil kullanılır
- Tek cümle ya kelime kullanılır

1) kaynaştırma öğrencinizin yakalama etkinlikleri yaparken karşılaştıkları zorluklar nedir?

4.2.4. Voleybol Pas

Voleybol Pas: Yüz topun oynandığı alana dönük (şekil:21)

A	Ayaklar omuz genişliğinde açık
B	Dizler hafif bükülü duruşta
C	Vücut öne biraz eğilmiş durumdadır
D	Kollar dirseklerden bükülü
E	El ayakları birbirine bacak şekilde olup parmaklar açıktır
F	Bir ayak diğerinin biraz önünde, vücut hafiften geriye doğru yatırılır
G	Dirsekler bükülü ve yüz seviyesindedir
H	Eller alnın üzerinde ve açık olup pas parmaklar birbirine diktir

(Gürsel ve Yıldız,2008)

şekil:21

4.2.4.1. Alan Farkındalığı

Öğrenciler

- Belirlenen öğrencilere birer top verilir, daire ortasına gerçek gruptaki arkadaşlarına sırayla değişik yüksekliklerde top atarlar, onlarda parmak pasla geri atarlar.

- Öğrenciler daire şeklinde oturarak parmak pas çalışması yaparlar.
- Gruplar duvar karşısına geçer ve sırayla, her öğrenci duvarla onar kez parmak pas çalışması yapar.
- Aynı formdaki çalışma, top yerde bir kez sektikten sonra tekrar parmak pas yapma şeklinde tekrarlanır.

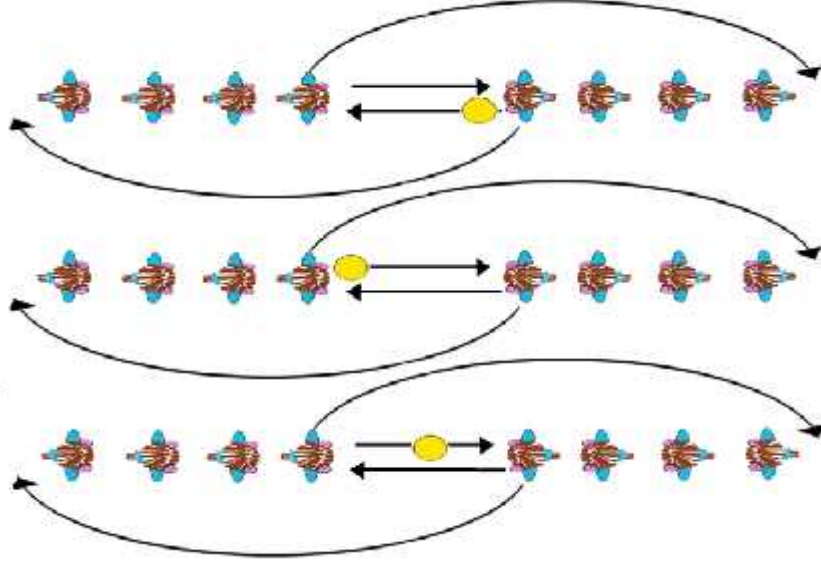
4.2.4.1.1.Yönler

Voleybol filesinin önünde, arkasında, sağında, solunda öğrenciler var

- Sağa
- Sola
- Öne
- Karşı

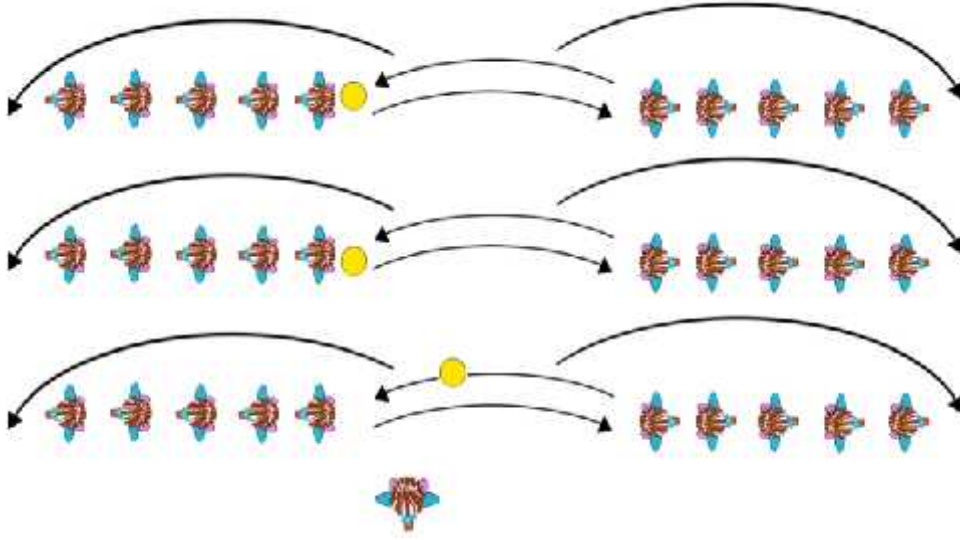
4.2.4.2. Oyun

Sekizerli gruplar oluşturulur, gruplardaki öğrenciler ikiye ayrılarak 4-5 metre mesafede karşılıklı olarak sıralanırlar. Parmak pasını yapan öğrenci attığı grubun ardına soldan geçer.

şekil:22

Gruplar sırasıyla, birbirlerine topu voleybol pası ile atarlar. Topu atan öğrenci kendi grubunun arkasına soldan koşar, topu tutan, karşı grubun öndeki oyuncusuna tekrar pas atarak kendi grubunun ardına koşar.

Şekil:23

4.2.4.3. İpten Top Geçirme Oyunu

Oyuncular arasında 3-4 metre mesafe olacak şekilde karşılıklı olarak yerleşirler. Salonun ortasına yerleştirilen ipin yüksekliği yaklaşık olarak bir metre kadardır. Karşılıklı olarak topu ipin üzerinden diğer alana parmak paslaatar atmaz ipin altından geçerler ve paslaşmayı sürdürürler.

4.2.4.3.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar

4.2.4.3.1.1. Malzeme Uyarlaması

- Renkli ve hafif toplar kullanılır
- İp kullanılır
- Sınırlar çizilir

4.2.4.3.1.2. Görev ve Kural Uyarlaması

- Başlangıçta gerekli sözel (başla, hadi), işitsel (düdük) gibi materyal kullanmak
- İp yüksekliği değiştirilir
- Voleybol hücum çizgisinde oynarlar
- Performans yerine gelişmeye odaklanılır

4.2.4.3.1.3. Eğitici Uyarlaması

- Sade bir dil kullanılır.
- Beden dili kullanılır.
- Emir cümlesi kullanılır.
- Görev mümkünse küçük parçalara bölünür.
- Canlandırma yapılır.

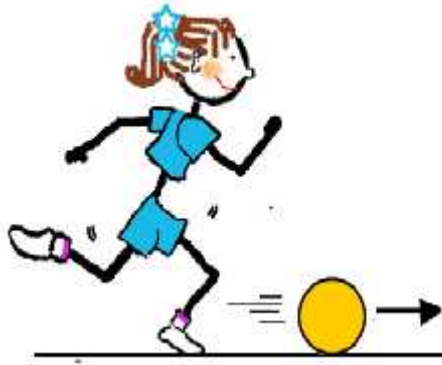
1)kaynaştırma öğrencinizin voleybol pas etkinlikleri yaparken karşılaştıkları zorluklar nelerdir?

4.2.5. Topa Ayakla Vurma (Tekmeleme)

Ayakla Vurma: Ayak ve bacağın kullanılması ile bir nesneye kuvvet uygulama (Şekil:24)

A	Bakışlar topa odaklanır
B	Kollar karşılıklı ters yöne sallanır
C	Gövde vuruş esnasında öne bükülür
D	Topa vuracak ayağın tersindeki ayak ile bir adım alınır
E	Topa vuracak ayak hafif bükülür
F	Destek ayağı topa temasta bükülür
G	Arkadan gelen ayak ile topa vurulur
H	Vuruş sonrası vuruş bacağı gergindir

(Gürsel ve Yıldız, 2008).

Şekil:24

4.2.5.1. Alan Farkındalığı

Öğrenci

- Topa ayaklarının uç,dış,burun ve topuklarıyla vurur.
- Takımlar, sırasıyla, birbirlerine topu yerden ayakla pas atarlar. Topu atan öğrenci kendi grubunun arkasına soldan koşar.
- Grup başından başlamak üzere, topu karşı tarafa yerden ayakla vuran öğrenci, kendi grubunun ardına koşar.

4.2.5.1.1. Yönler

- Topa ayakla sağa vurma

- Topa ayakla sola vurma
- Topa ayakla arkaya vurma
- Topa ayakla öne vurma

4.2.5.1.2. Hareketin Yolu

- Topu ayakla farklı mesafelere vurma
- Topu yerden ayakla vurma
- Topu ayakla çeşitli yönlerde vurma
- Topu ayakla belirli hedeflere vurma

4.2.5.2. Efor Farkındalığı

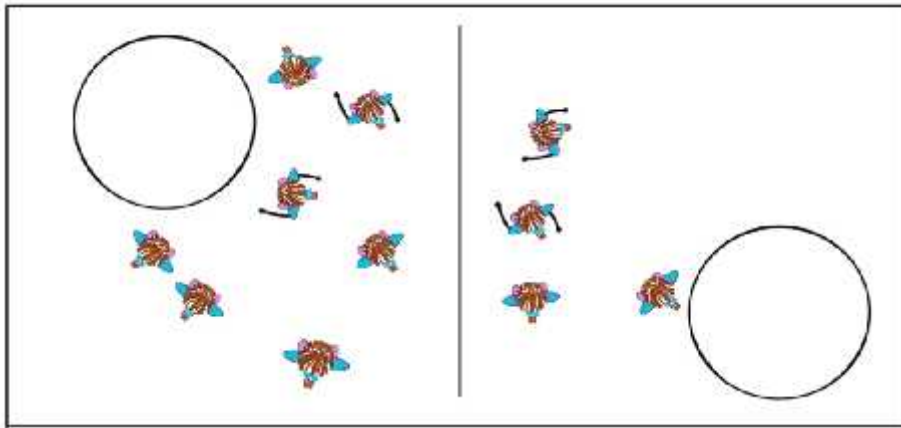
- Farklı mesafeden ayakla hafif, orta şiddette vurma
- Çeşitli yönlerde hafif, orta şiddette ayakla vurma

4.2.5.3. İlişki Farkındalığı

- Eş ile birbirlerine topu yerden sol ayakla vurma
- Eş ile birbirlerine topu farklı hızlarda ayakla vurma

4.2.5.4. Oyun

Voleybol sahası büyüklüğünde bir alanda, her köşeye 1.5 metre çapında bir daire çizilir. Alan ikiye bölünür. Oyuncular iki eşit takımda bütün alana dağılırlar. Rakip alanın köşelerine bir oyuncu gönderilir. Oyun iki rakip arasında, başlar. Topa sahip olan takım kendi aralarında ayakla vurarak rakibin sahasına girer ve dairedeki oyuncusuna pas verir. Rakip oyuncular topu yakaladıkları zaman puan alabilirler (Aracı, 2001).

Şekil:25

4.2.5.4.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar

4.2.5.4.1.1. Malzeme Uyarlaması

- Renkli ve hafif toplar kullanılır
- Sınırlar çizilir

4.2.5.4.1.2. Kural ve Görev Uyarlaması

- Alanı küçültülür
- Mesafe değiştirilir
- Sınırlar çizilir

4.2.5.4.1.3. Eğitici Uyarlaması

- Komut verirken yap yerine yapıyoruz ifadesi, kullanılarak hareket birlikte yapılır
- Görev mümkünse küçük parçalara bölünür
- Canlandırma yapılır

4.2.5.5. Sıçan Oyun

Daire şeklinde sıralanacak olan öğrenciler arasından bir ebe seçilir. Oyuncular, topa yalnızca ayakla vuruş yapabilir. Oyuncular paslaşırken ebe, topu onlardan kapmaya çalışacaktır. Ebe ellerini kullanmaz. Topu kaptıran oyuncu ebe ile yer değiştirir.

4.2.5.5.1. Kaynaştırma Öğrencileri İçin Uyarlamalar

4.2.5.5.1.1. Malzeme Uyarlaması

- Plastik toplar kullanılır
- Sınırlar çizilir

4.2.5.5.1.2. Kural ve Görev Uyarlaması

- Oyun suresi azaltılır
- Oyun alanı küçültülür

4.2.5.5.1.3. Eğitici Uyarlaması

- Sade bir dil kullanılır

- Vücut dili kullanılır
- Görev mümkünse küçük parçalara bölünür
- Hareketi önceden gösterilir

1)kaynaştırma öğrencinizin ayakla vurma etkinlikleri yaparken karşılaştıkları zorlukları nelerdir?

5.Dengeleme Hareketleri:Denge Tanımı

(Şekil:26)

A	Gözler hedefe doğru odaklanır
B	Omuzlar geri ve kafa dik pozisyonundadır
C	Kollar vücudun orta çizgisini dışa doğru olur
D	Vücut ağırlığı, ayak üzerinde dengelenir
E	Ayak parmakları denge tahtasını hiss eder
F	Topuk denge tahtası ile temas haline gelir

(Capon, 1994C)

Şekil:26

5.1. Alan Farkındalığı

Öğrenciler

- Çizgi üzerinden bir kaç adım tek ayakla sekme sonra da çift ayakla sekme
- Cimnastik sırası üzerinde yürürler.
- Yürüme, sıçrama, sekme hareketlerini yaparlar.
- Tek adım aldıktan sonra, tek ayakla denge de dururlar.

- Üç metre arayla üç koniler konulur, aralarından tek ayakla sekerek ve dengeyi sağlayarak geçişler (Capon, 1994C).

5.1.1. Yönler

- Cimnastik sırası üzerinde düz yürüme
- İp üzerinde değişik şekillerde yürüme
- İp üzerinden sağa sola tek ayak sıçrayarak geçme
- Denge tahtasının üzerinde öne doğru yürüyüş yapma

5.1.2. Hareketin Boyutu

- Cimnastik sırası üzerinde emekleyerek yürüme
- Dizler bükülü sıçrarken ayak değiştirme
- Çizgi üzerinden bir kaç adım tek ayakla sekme sonra da çift ayakla sekme

5.2. Efor Farkındalığı

- Cimnastik sırası üzerinde yavaş, orta ve hızlı yürüme

5.3. İlişki Farkındalığı

- Eşi ile birlikte ellerini tutarak geriye ve ileriye yürüyüş yapma (ayna)

5.3.1. Araçlar

- Denge tahtasının üzerinde, elde bir sopa tutma ve yürüme, elleri omuzlardan daha geniş açma ve sopayı elde tutarak yavaş yavaş ileriye yürüme
- Sopa'nın iki ucuna ağırlık asma (kova ya su şişesi) gibi ve dengeyi sağlayarak ileriye yürüme
- Denge tahtasının üzerinde 4 fasulye torbası yerleştirmek ve aşağı bakmadan fasulye torbasının üzerinden adım atarak ve ileriye yürüme
- Fasulye torbasını baş üzerine koymak ve dengeyi sağlayarak denge tahtasının üzerinden ileriye yürüme (Capon,1994C).

5.4. Oyun

Oyuncular iki eşit gruba ayrılarak sıralanırlar. Grupların yaklaşık 5 metre önünde bir adet denge tahtası ve tahtanın kenarlarında da cimnastik minderleri bulunur. Grup oyuncuları bir A takımından, bir B takımından sıra ile denge aletinin üstünden düşmeden geçmeye çalışırlar. Düşmeden geçen her oyuncu takımına bir puan kazandırır.

1)kaynaştırma öğrencinizin denge etkinlikleri yaparken karşılaştıkları zorluklar nelerdir?

KAYNAKLAR

- ARACI, H. (2001).Beden eğitimi ders programları ilköğretim 1. kademe. Ankara: Nobel Yayın, s.: 152.
- CAPON, J. (1994). Basic movement activities, Perceptual-motor development series. U.S.A: Front Row Experience Publisher, p.: 15-16.
- GÜRSEL, F.,YILDIZ, N.(2008). Temel hareketler kontrol listeleri güvenirlik çalışması, *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, **VI(4)**: 199-205.
- MEB, (2001). Özel eğitim rehberlik ve danışma hizmetleri genel müdürlüğü, Kekemen bir öğrencim var, Öğretmen El Kitabı. s.: 1-8.
- MEB, (2007). Beden eğitimi dersi (1-8 sınıflar öğretim programı ve klavuzu), Ankara, s.: 20.
- WEİKART, D. (2000). Early childhood education, Published in the series: Fundamentals of education planning. p.: 33.
- YILDIZ, E., GÜRSEL, F. (2008). İşitme engeli olan çocuklarda hareket eğitim modeli ile yer değiştirme hareketlerinin işlenmesi, *Spor Bilimleri Dergisi. Hacettepe J.of Sport Sciences*, **19(2)**:111- 124.

ÖZGEÇMİŞ

I- Bireysel Bilgiler

Adı : Elaheh
Soyadı : HOSSEİNİ AMİRHANDEH
Doğum yeri ve tarihi : ASTANEASHRAFIYEH- 12.04.1980
Uyruğu : IRAN
Medeni durumu : Bekar
İletişim adresi : İleri mah, Tuzcular sok, 18/3, Kurtuluş-
ÇANKAYA /ANKARA
Telfonu : 0531 683 01 60
Elektronik Posta : Elaheh_hosseini2000@yahoo.com

II-Eğitimi

Eğitimi : 2008-2011 Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri
Enstitüsü- Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim
Dalı Yüksek Lisans
2000-2004 İran Şomal Üniversitesi – Amol -
Beden Eğitimi ve Spor
1996-2000 İran – Tabriz - Famili khoyler Lisesi
Yabancı Dil : Almanca, İngilizce, Türkçe

III – Unvanlar

: Öğretmen

IV – Mesleki Deneyimi

: 2005 – 2008 Baharestan Orta Okul ve Lisesi –
Beden Eğitim Öğretmeni

2004 –2008 Rehnemun Orta Okul ve Lisesi –
Beden Eğitim Öğretmeni

2004 – 2005 Samaneh İlk okul Beden Eğitim
Öğretmeni